

Reklam sağlamlığa zərər vurmamalıdır
Qanunvericiliyə dəyişikliklər edildi

2

Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev
İmişlidə vətəndaşları qəbul edib

2

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin yaz sessiyası üçün iş planı təsdiqləndi

2

TİBB

Azərbaycan Respublikası
Səhiyyə Nazirliyi

qəzeti

№ 01-02 (617) Yanvar 2017-ci il

Qəzet 1991-ci ildən nəşr olunur

www.tibbqazeti.az

Görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin 120 illik yubileyi qeyd edildi

3

Virus infeksiyaları epidemik həddi keçməyib

5

Meteoroloji amillərin sağlamlıq və xəstəliyə təsiri

7

Sakit Məmmədov: «Alın yazımı alın tərilmə yuyub, yenidən yazdım»

8

Афоризм

«Беда нашего века. Ещё недавно в оправдании нуждались дурные поступки, теперь в нём нуждаются поступки добрые».

Камю

Tel: (994 12) 530 15 15
530 41 67
530 41 68
Faks: (994 12) 530 44 44

 ARASH
MEDICAL COMPANY

www.arash.az

Reklam sağlamlığa zərər vurmamalıdır

Qanunvericiliyə dəyişikliklər edildi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev «Dərman vasitələri haqqında», «İnsan orqan və (və ya) toxumalarının transplantasiyası haqqında», «Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının dövriyyəsi haqqında» və «Körpələrin və erkən yaşlı uşaqların qidalanması haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Milli Məclisin qəbul etdiyi qanunları imzalayıb. Hər dörd qanun əvvəlki sənədləri «Reklam haqqında» Qanuna uyğunlaşdırmaq məqsədi ilə qəbul edilib.

Birinci sənədə əsasən, «Dərman vasitələri haqqında» Qanunun 16.1.1-ci maddəsi aşağıdakı redaksiyada verilir: «Azərbaycan Respublikasında yalnız həkim resepti olmadan buraxılan dərman vasitələri, istifadəsinə (tətbiqinə) müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən icazə verilmiş tibbi təyinatlı texnika, müalicə, profilaktika, diaqnostika və reabilitasiya metodları reklam oluna bilər».

Qanunun 16.1.2.8-ci maddəsi ləğv edilir və 16.1.4 – 16.1.8-ci maddələr əlavə olunur. Buna əsasən, həkim resepti olmadan buraxılan dərman vasitələrinin, tibbi təyinatlı texnikanın, müalicə, profilaktika, diaqnostika və reabilitasiya metodlarının reklamı zamanı zamanı reklam istehsalçısı və yayıcısı tələb etdikdə reklamvericisi onlara müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən verilmiş sertifikatın, dərman vasitəsinin dövlət qeydiyyatı vəsiqəsinin, istifadə təlimatının, təlimatda dərmanın buraxılma qaydası göstərilmədiyi hallarda müvafiq məlumat olan sənədin, mənşə sertifikatının, reklamda istinad olunduqda, tədqiqatların nəticələrini təsdiq edən sənədin surətlərini təqdim etməlidir. Həkim resepti olmadan buraxılan dərman vasitələrinin qəbulu və tibbi texnikadan istifadə əlavə təsirlə müşayiət olunduqda, reklamda bu barədə məlumat verilməli, həkimlə yaxud mütəxəssislə məsləhətləşmənin zəruriliyi qeyd edilməlidir. İstifadəsi üçün xüsusi hazırlıq tələb olunan dərman vasitələri, tibbi texnika barədə reklam yalnız tibb sahəsində ixtisaslaşdırılmış mətbu nəşrlərdə, tibb işçiləri və əczaçılar üçün keçirilən tədbirlərdə yayımlana bilər. Dərman vasitələrinin pulsuz paylanması, satışı, ödənişli və ya ödənişsiz tibbi xidmətlərin göstərilməsi ilə müşayiət olunan reklam aksiyalarının keçirilməsi qadağandır. Bioloji fəallığa malik qida əlavələrinin reklamı «Reklam haqqında» Qanunun 30-cu maddəsinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

İkinci sənədə görə, «İnsan orqan və (və ya) toxumalarının

transplantasiyası haqqında» Qanunun 16-cı maddəsi aşağıdakı redaksiyada verilir: «Transplantasiya barədə reklam yalnız tibb sahəsində ixtisaslaşdırılmış mətbu nəşrlərdə, tibb işçiləri və əczaçılar üçün keçirilən tədbirlərdə yayımlana bilər».

Üçüncü sənədə əsasən, «Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının dövriyyəsi haqqında» Qanuna narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin reklamını qadağan edən 5.4-cü maddə əlavə olunub.

Dördüncü sənədə isə «Körpələrin və erkən yaşlı uşaqların qidalanması haqqında» Qanuna aşağıdakı dəyişikliklər edilib: 10.4-cü və 10.5-ci maddələr ləğv olunub, 10.6-cı maddə redaktə edilərək, «Süni qida məhsullarının reklamının hamilə qadınlar və analar arasında, tibb müəssisələrində yayımlanması qadağandır» kimi verilib.

Qanuna əlavə olunan 10.7 – 10.10-cu maddələrə görə, yalnız sertifikatlaşdırılma barədə sənədləri olduqda, süni qida məhsulları reklam edilə bilər. Bu halda reklamda sertifikatın nömrəsi, verilmə tarixi və onu verən orqanın adı göstərməlidir. Həmçinin onlardan istifadənin yaş məhdudiyətləri haqqında məlumat verilməli, mütəxəssislərlə məsləhətləşmənin zəruriliyi, ana südüün üstünlüyü qeyd olunmalıdır. Reklam istehsalçısı və reklam yayıcısı tələb etdikdə, reklam sifarişçisi həmin məhsulların uyğunluq, gigiyenik və mənşə sertifikatının, istifadəsinə dair təlimatın, bu təlimatda istifadə qaydası göstərilmədiyi hallarda müvafiq məlumat olan sənədin, reklamda istinad olunduqda, tədqiqatların nəticələrini təsdiq edən sənədin surətini təqdim etməlidir. Qanunda həmçinin bildirilir ki, süni qida məhsullarının reklamının açıq məkanda yerləşdirilməsi qadağandır.

Sənədlərə redaktə xarakterli digər dəyişikliklər də edilib.

Qeyd edək ki, dövlət başçısı «Dərman vasitələri haqqında» Qanunda dəyişikliklər edilməsi barədə» Qanunun tətbiqi haqqında Fərman imzalayıb. Sənəddə Nazirlər Kabinetinə və Ədliyyə Nazirliyinə qanunların və normativ hüquqi aktların yeni qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etməklə bağlı tapşırıqlar verilir. Həmçinin müəyyən olunur ki, Qanunun 16.1.1-ci və 16.1.4-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi həyata keçirir.

Ölkə rəhbəri həmçinin digər üç qanunun tətbiqi ilə bağlı sərəncamlar da verib.

Prezident İlham Əliyev «VPS Healthcare» şirkətinin direktoru ilə görüşüb

Davos Dünya İqtisadi Forumunda iştirak etmək üçün İsveçrə Konfederasiyasına işgüzar səfər edən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev forum çərçivəsində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin «VPS Healthcare» şirkətinin direktoru Şamşir Vayalil ilə görüşüb.

Görüşdə Azərbaycan Respublikası ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında yüksək səviyyəli əməkdaşlığın olduğu qeyd edilib. Azərbaycan ilə «VPS Healthcare» şirkəti arasında səhiyyə sahəsində əlaqələrin yaxşı perspektivlə-

rinin olduğu vurğulanıb, həmçinin bu sahədə əməkdaşlıqla bağlı məsələlər ətrafında müzakirələr aparılıb.

Səhiyyə naziri İmişlidə vətəndaşları qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyələrinə uyğun olaraq, dövlət orqanları rəhbərlərinin bölgələrdə səyyar qəbul günləri təşkil edilir.

Tərtib olunmuş qəbul cədvəlinə müvafiq surətdə, səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev İmişli Mərkəzi Rayon Xəstəxanasında vətəndaşlarla görüşüb.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, qəbul zamanı nazir İmişli, Saatlı, Sabirabad, Beyləqan rayonlarından olan 57 vətəndaşın sağlamlıq problemləri, işlə təminat və s. məsələlərlə bağlı müraciətlərini dinləyib.

Qaldırılan məsələlər nazirliyin müvafiq qurumlarının əməkdaşlarının iştirakı ilə araşdırılıb. Müraciətlərin bir çoxu yerində həllini tapıb, digərlərinin həlli üçün müvafiq qurumlara lazımı göstərişlər verilib.

Səhiyyə Nazirliyinin səlahiyyətlərinə aid olmayan məsələlər aidiyyəti üzrə çatdırılmaq üçün qeydiyyatla alınıb və nəzarətə götürülüb.

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin yaz sessiyası üçün iş planı təsdiqləndi

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin yaz sessiyasında ilk iclası keçirilib.

Əvvəlcə komitənin sədri Əhliman Əmiraslanov 2016-cı il payız sessiyası dövründə görülən işlər və 2017-ci ilin yaz sessiyası üçün nəzərdə tutulan qanunvericilik işləri barədə məlumat verib.

Komitə sədri hesabat dövründə 3 iclasın keçirildiyini, 8 məsələnin müzakirə edildiyini, bunlardan 7-sinin qanun layihəsi olduğunu bildirdi. Qeyd edib ki, həmin dövrdə komitəyə 174 ərizə və şikayət daxil olub, komitə adından müxtəlif orqanlara aidiyyəti üzrə baxılıb tədbir görülməsi üçün 155 məktub göndərilib, 52 vətəndaş komitə sədri tərəfindən qəbul edilib. Deputatlar müxtəlif tədbirlərdə iştirak ediblər.

Milli Məclisin deputatları komitənin payız sessiyası dövründə fəaliyyətini qənaətbəxş qiymətləndiriblər.

Sonra iclasda 2017-ci ilin yaz sessiyası üçün nəzərdə tutulmuş qanunvericilik işləri planı müzakirə olunub. Bildirilib ki, Azərbaycan Prezidentinin qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Milli Məclisə təqdim edəcəyi qanun layihələri ilə yanaşı, Səhiyyə komitəsində bir sıra vacib qanunların işlənilib tamamlanması da nəzərdə tutulur. O cümlədən, «Psixoloji yardım haqqında», «Reproduktiv sağlamlıq haqqında» qanun layihələrinin hazırlanma-

sı, gözün buynuz qişasının transplantasiyası və optika xidmətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı müvafiq qanunvericilik aktlarına dəyişikliklərin edilməsi, həmçinin «Pasiyent hüquqlarının qorunması haqqında» qanun layihəsinin hazırlanması ilə əlaqədar dinləmələrin keçirilməsi planlaşdırılır.

İclasda komitə sədrinin müavini Musa Quliyev, deputatlar Mələhət İbrahimqızı, Qənirə Paşayeva, Rəşad Mahmudov, İlham Məmmədov, Rafiq Məmmədov iş planına dair rəylərini bildirib, bir sıra təkliflər veriblər.

Komitəyə dəvət olunmuş mütəxəssislər də səhiyyə qanunvericiliyi ilə bağlı təkliflərini deputatların diqqətinə çatdırıblar.

Müzakirələrə yekun vuran komitə sədri Əhliman Əmiraslanov irəli sürülən təkliflərin nəzərə alınacağını bildirib.

Yaz sessiyasının iş planı təsdiqlənib.

Əziz Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunda (ADHTİ) Azərbaycan səhiyyəsinin inkişafında müstəsna xidmətləri olan görkəmli alim və dövlət xadimi, bacarıqlı səhiyyə təşkilatçısı, Əməkdar Həkim, tibb elmləri doktoru, professor Əziz Əliyevin 120 illik yubileyinə həsr olunmuş konfrans keçirilib.

Tədbir iştirakçıları öncə Fəxri xiyabana gələrək ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsini yad edib, məzarı önünə əklil qoyublar.

Görkəmli dövlət və elm xadimi Əziz Əliyevin, akademik Zərifə xanım Əliyevanın, istedadlı həkim-alim, professor Tamerlan Əliyevin də xatirəsi anılıb, məzarları üzərinə güllər düzülüb.

Tibb ictimaiyyəti nümayəndələri və xarici qonaqların iştirak etdiyi konfransda **səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev** professor Ə.Əliyevin parlaq şəxsiyyət və bacarıqlı təşkilatçı kimi tarixdəki önəmli yerini vurğulayıb, bunu onun tərcümeyi-halının, tutduğu vəzifələrin də göstərdiyini deyib: «Azərbaycan

Əziz Əliyevin 120 illik yubileyi qeyd edildi

yeni institutun da rəhbərliyi məhz ona tapşırılmışdı. Ümumiyyətlə, ali məktəbin yaradılması, təhsilin bünövrəsinin qoyulması sadə vəzifə deyil. Üstəlik, onun qarşısında məqsəd qoyulmuşdu ki, rus dili ilə yanaşı,

və tələbə yeməxanasında pul-suz yemək verilir. İnstitutda rektorluq fondu yaradılmışdı, ehtiyacı olan tələbələrə fondun hesabına pal-paltar, ayaqqabı alınır, maddi yardım olunurdu». Oqtay Şirəliyev vurğulayıb

nətinə sevgisini ömrü boyu yaşatdığını qeyd edib: «Onun sənətinə bağlılığı ailəsində də özünü göstərmişdi. Övladlarının hər biri seçdiyi sənət sahəsində böyük nailiyyətlər qazanmış, görkəmli şəxs olmuşdu. Bu ailənin üç övladı həkimlik sənətini seçmiş və atalarına layiq həkim, alim olmuşdular.

Zərifə xanım Əliyeva Azərbaycanın görkəmli oftalmoloq alimi, Azərbaycan Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Əməkdar Elm Xadimi olub. Onun elmi nailiyyətləri tək respublikamızda deyil, ondan kənarda da yüksək qiymətləndirilib. O, oftalmologiya sahəsində çox nüfuzlu Averbax adına mükafatı alan ilk qadın alim olub.

Tamerlan Əliyev tibb elmləri doktoru, professor, Əməkdar Elm Xadimi olub. Çox bilikli, bununla belə, hədsiz dərəcədə sadə və təvazökar insan idi. Ona dəfələrlə müxtəlif məsul vəzifələr təklif olunsada, imtina etmişdi və ömrünün axırınadək Azərbaycan Tibb Universitetində kafedra müdiri kimi tibb kadrlarının hazırlığı ilə məşğul olmuşdu.

Akademik Cəmil Əliyev Əməkdar Elm Xadimi, Milli Onkologiya Mərkəzinin direktorudur. Onun rəhbərliyi altında bu böyük tibb müəssisəsi nəinki ölkəmizin qabaqcıl səhiyyə ocaqlarından birinə çevrilib, həmçinin öz beynəlxalq əlaqələri sayəsində başqa ölkələrdə də tanınır. Bu mərkəzə rəhbərlik etməklə yanaşı, Cəmil müəllim pedaqoji fəaliyyətini də davam etdirir. O, Əziz Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun Onkologiya kafedrasının müdürüdür.

Oqtay Şirəliyev görkəmli həkim, alim, səhiyyə təşkilatçısı, bacarıqlı rəhbər Əziz Əliyevin Vətən və xalq qarşısında xidmətlərinin daim dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirildi-

yini, ötən ilin noyabr ayında Prezident İlham Əliyevin onun 120 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Sərəncam imzaladığını diqqətə çatdırıb. Ölkəmizdə bu münasibətlə keçirilən silsilə yubiley tədbirlərini Azərbaycan elminin, təhsilinin, səhiyyəsinin inkişafında danılmaz xidmətləri olan böyük şəxsiyyətin xatirəsinə ehtiramın ifadəsi kimi dəyərləndirib.

Konfransda **Əziz Əliyev adına ADHTİ-nin rektoru, professor Nazim Qasımov** görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin həyatı, elmi və ictimai fəaliyyəti barədə məruzə ilə çıxış edib.

Azərbaycan Tibb Universitetinin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli böyük alim Əziz Əliyevin xalqımızın tarixində, tibb elmində və tibb təhsilində, ATU-nun təşəkkülündə danılmaz rolundan danışıb.

Əziz Əliyevlə bağlı xatirələrini bölüşən **M.A.Topçubaşov adına Elmi Cərrahiyyə Mərkəzinin direktoru, akademik Böyükkişi Ağayev** alimin həm dövlət işində, həm də elmdə qazandığı uğurlardan söhbət açıb, böyük şəxsiyyətin onun yaddaşında sadəliyi və qayğıkeşliyi ilə qaldığını vurğulayıb. «İnsanın varlığının məzisi onun mənalı yaşamasındadır», - deyən akademik Əziz Əliyevin dünya gözəlliklərini və xoşbəxtliyini xalqa olan sevgisində və xidmətində gördüyünü qeyd edib.

Əziz Əliyevin Dağıstan xalqı qarşısında əvəzsiz xidmətlərini dilə gətirən **Dağıstan Dövlət Tibb Universitetinin prorektoru Ruslan Şahbanov** təmsil etdiyi universitetin rektoru professor Süleyman Mammayevin konfrans iştirakçılarına məktubunu səsləndirib.

Azərbaycan Milli Onkologiya Mərkəzinin baş direktoru, akademik Cəmil Əliyev atasına göstərilən diqqətə görə ailə üzvləri adından dövlət başçısına və tibb ictimaiyyətinə minnətdarlığını bildirib.

Sonra konfrans iştirakçılarına Əziz Əliyevin həyatı, ictimai və elmi fəaliyyətinə həsr olunmuş film nümayiş olunub.

Konfrans öz işini institut alimlərinin apardıqları elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrini əks etdirən çıxışları ilə davam etdirilib. Təbabətin müxtəlif aktual problemlərinə həsr olunmuş məruzələr dinlənilib.

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin «Azərbaycanın görkəmli dövlət və elm xadimi Əziz Əliyevin 120 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında» Sərəncamına əsasən təşkil edilən silsilə tədbirlər çərçivəsində Azərbaycan Tibb Universitetində, Elmi Tədqiqat Travmatologiya və Ortopediya İnstitutunda, İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzində, Mərkəzi Klinik Xəstəxanada, həmçinin Naxçıvanda, Gəncədə, Qubada, Lənkəranda və s. yubiley tədbirləri, elmi-praktik konfranslar keçirilib.

SSR Ali Sovetinin sədri, Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin katibi, Dağıstan Vilayət Partiya Komitəsinin birinci katibi, İranda 47-ci Ordunun Hərbi Şurasının üzvü, xalq səhiyyə komissarı, Ümumittifaq Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin təlimatçısı, Azərbaycan SSR Nazirlər Kabinetinin sədr müavini... Bunlar Əziz Əliyevin tutduğu məsul vəzifələrin ancaq bir qismidir. Yalnız parlaq şəxsiyyət hər işin öhdəsindən belə bacarıqla gələ bilirdi. Və elə buna görə də Əziz Əliyevin adı Azərbaycanın tarixinə qızıl hərflərlə yazılıb».

Əziz Əliyevin milli tibb kadrlarının hazırlanması sahəsində fəaliyyəti və xidmətləri haqqında məlumat verən nazir onun Azərbaycanında tibb təhsilinin əsasını qoyanlardan biri olduğunu söyləyib: «Əziz Əliyev Bakı Dövlət Universitetində rektor olduğu vaxt Tibb fakültəsinin əsasında Azərbaycan Tibb İnstitutu yaradılmışdı və elə ilk illərdən

ilk dəfə Azərbaycan dilində də tibb təhsilini təşkil etsin. Halbuki o vaxtlar yüksək ixtisaslı milli həkim kadrlarının, tibb alimlərinin azlığı, ana dilimizdə tibbi ədəbiyyatın, dərsliklərinin yoxluğu bu problemi daha da çətinləşdirirdi. Məhz Əziz Əliyevin söyləri nəticəsində qısa müddətdə Azərbaycan dilində ən vacib dərsliklər, monoqrafiyalar yazıldı, başqa dillərdən tərcümə olundu, namizədlik və doktorluq dissertasiyaları müdafiə edildi. Bu gün «tibb şəhərciyi» adlandırılan kompleksin əsasını da məhz Əziz Əliyev qoymuşdu. Beləliklə, Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutu qısa müddətdə həqiqətən nüfuzlu ali məktəb kimi tanınmışdı».

Səhiyyə naziri Əziz Əliyevin təkcə tədris məsələləri ilə məşğul olmadığını, tələbələrin gündəlik həyatını, problemlərini də həmişə diqqət mərkəzində saxladığını söyləyib: «Ölkədə çörək qıtlığı yaşanan vaxtlarda Tibb İnstitutunun tələbələrinə gündə 500 qram çörək

ki, Əziz Əliyevin xüsusi qabiliyyətlər tələb edən vəzifələrə irəli çəkilməsinə səbəb onun parlaq təşkilatçılıq bacarığı, insanlara həssas münasibəti, problemlərin tərifi olmayan həll yolunu tapa bilməsi idi. Bununla əlaqədar nazir ulu öndər Heydər Əliyevin Əziz Əliyevin 100 illik yubileyində səsləndirdiyi fikirləri xatırladı: «Bizim üçün xüsusi əhəmiyyəti olan odur ki, Azərbaycan xalqının oğlu Əziz Əliyev yüksək bacarığını, fayda vermək qabiliyyətini yalnız öz respublikasında, ölkəsində nümayiş etdirməmişdir. O, müharibə illərində İranda çox məsul işi uğurla yerinə yetirmiş, Dağıstanın rəhbəri kimi son dərəcə məsuliyyətli vəzifənin öhdəsindən çox gözəl gəlmiş, Moskvada – tərkibində yaşadığımız Sovetlər İttifaqı kimi bir dövlətin paytaxtında müvəffəqiyyətlə çalışmışdır. ...Bu, hər bir azərbaycanlının qəlbində çox böyük iftixar hissi doğurur».

Səhiyyə naziri professor Əziz Əliyevin öz həkimlik sə-

Son illər yoluxucu xəstəliklərin profilaktikası və onlara qarşı mübarizə istiqamətində ölkəmizdə həyata keçirilən genişmiqyaslı və səmərəli tədbirlər sayəsində davamlı epidemioloji sabitlik təmin edilir. Hazırda Azərbaycanda bütün uşaqları əhatə edən planlı peyvənd həyata keçirilir, Avropanın inkişaf etmiş ölkələrində olduğu kimi, 11 yoluxucu xəstəliyə (qızılca, poliomielit, məxmərək, parotit, difteriya, göyöskürək, tetanus, hepatit B, pnevmokok, B tipli hemofil infeksiya, vərəm) qarşı vaksinasia aparılır.

Bu barədə Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin 2016-cı ildə fəaliyyətinin yekunlarına dair keçirilən mətbuat konfransında məlumat verilib.

Tədbirdə çıxış edən **Mərkəzin baş direktorunun müavini Afaq Əliyeva** ölkədə planlı peyvəndlərin 95-98 faiz yerinə yetirilməsi və immunizasiya tədbirlərinin daim təkmilləşdirilməsi nəticəsində vaksinasia vasitəsilə idarə olunan infeksiyon xəstəliklərə yoluxma hallarının azaldığını bildirib.

Direktor müavini yoluxucu xəstəliklərə qarşı mübarizənin sosial sahədə dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri olduğunu vurğulayıb: «Son illər ölkə rəhbərliyinin bilavasitə dəstəyi ilə bu sahədə müvafiq tədbirlər həyata keçirilib. O cümlədən, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin «2016-2020-ci illər üçün uşaqlar arasında yoluxucu xəstəliklərin immunoprofilaktikasına dair Tədbirlər Proqramı» körpə və uşaq ölümünün, onlar arasın-

Yoluxucu xəstəliklərin profilaktikası üzrə planlı iş aparılır

da xəstələnmənin səviyyəsinin azalmasına yönələn mühüm sənəddir».

A.Əliyeva yoluxucu xəstəliklərin profilaktikası üzrə həyata keçirilən tədbirlər, peyvənd planının yüksək səviyyədə yerinə yetirilməsi nəticəsində əldə edilən uğurlardan danışdı: «Ölkəmizdə 1995-ci ildən poliomielit, 2008-ci ildən məxmərək, 2010-cu ildən difteriya, 2013-cü ildən qızılca, 2014-cü ildən göyöskürək, 2016-cı ildən epidemik parotit xəstəlikləri müşahidə edilməyib. 2001-ci ildən hepatit B əleyhinə peyvəndin tətbiq edilməsi nəticəsində son illər uşaqlar arasında bu xəstəliyin dinamik azalması müşahidə olunur».

Nətiq vurğulayıb ki, hazırda Sağlamlıq Kartı sistemi vasitəsilə peyvənd işinə nəzarəti gücləndirmək, bunun üçün hər bir uşağın peyvənd olunması barədə məlumatı hesabat formasında əldə etmək imkanı var: «Bakı şəhərində sınaqdan keçirilmiş proqramın 2017-ci ildən digər regionlarda da tətbiqi nəzərdə tutulur».

Respublika GEM-in baş direktorunun müavini 2016-cı ilin aprel ayından bütün şəhər və rayonlarda üçvalentli OPV vaksininin istifadəsinin dayandırıldığını, bunun əvəzinə ikivalentli OPV vaksininin tətbiqinə başlanıldığını deyib.

Peyvəndlərlə idarə olunan yoluxucu xəstəliklərin qarşısının alınması məqsədilə ölkəmizdə son illər əlavə immunlaşdırma tədbirlərinin həyata keçirildiyini vurğulayan A.Əliyeva buna misal olaraq Azərbaycanın 2007-ci ildən etibarən hər il aprel ayında Avropa İmmunlaşdırma Həftəsinə qoşulmasını, 2015-2016-cı illərdə risk qrupuna aid olan tibb işçilərinin B hepatitinə qarşı, miqrasiya edən böyük yaşlı əhəlinin qızılca və məxmərək əleyhinə peyvənd olunmasını, 2015-ci ilin oktyabr-noyabr aylarında poliomielitə qarşı əhatə səviyyəsi 95%-dən aşağı olan rayonlarda əlavə immunlaşdırma tədbirlərinin aparılmasını qeyd edib: «Vaksinlərin etibarlı saxlanması

məqsədilə isə «soyuq zəncir» sistemi gücləndirilib. Peyvənd saxlanılan anbarlarda temperatur rejiminin daimi monitorinqinin aparılması üçün onlar lazımi texniki avadanlıqla təchiz edilib. Peyvəndlərin və digər peyvənd materiallarının bu sistemin tələbləri daxilində yerlərə mərkəzləşdirilmiş qaydada daşınması təmin olunub».

Afaq Əliyeva Avropa ölkələrində, habelə Azərbaycanla həmsərhəd dövlətlərdə ölümə səbəb olan H1N1 virusunun ötən il ölkəmizdə yayılmasının qarşısının alındığını da diqqətə çatdırıb.

2016-2017-ci illərin payız-qış mövsümünün başlanması ilə əlaqədar əhali arasında grip və kəskin respirator virus infeksiyalarına qarşı aparılan profilaktik tədbirlər, həmçinin epidemioloji monitorinqin gücləndirilməsi istiqamətində görülən işlər barədə məlumat verən nətiq qeyd edib ki, virusoloji laboratoriyada aparılan müayinələr ölkəmizdə xəstələnmənin epidemioloji hədd daxilində olduğunu göstərir: «Son illərdə epidemiya və pandemiyaların baş verməsi təhlükəsinin qarşısının alınması istiqamətində yoluxucu xəstəliklərin monitorinqi aktual məsələyə çevrilib. Bununla əlaqədar infeksiyon xəstəliklər üzərində Elektron Müşahidə Sistemi tətbiq olunub və o daim yenilənir, təkmilləşdirilir. Sistem vasitəsilə ölkəmizdə qeydə alınan hər bir infeksiya hadisəsi

barədə onlayn rejimdə məlumat əldə olunur, operativ tədbirlər həyata keçirilir, epidemioloji vəziyyət, o cümlədən rayon səviyyəsində təhlil edilir. Bu elektron proqram Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) tərəfindən Avropada ən müasir sistem kimi qiymətləndirilib və onun vasitəsilə müvafiq məlumatların birbaşa ÜST-yə göndərilməsi imkanı yaradır».

A.Əliyeva həmçinin Azərbaycanda vərəm xəstələrinin və hepatitdən əziyyət çəkənlərin sayının azaldığını da vurğulayıb. 2013-cü ildən isə ölkədə malyariya xəstəliyinin müşahidə edilmədiyini bildirib: «Bu nailiyyət ÜST Avropa Regional Bürosu tərəfindən qeyd edilib. Qazanılan uğuru qorumaq üçün Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş «2016-2020-ci illər üçün Azərbaycan Respublikasında malyariya xəstəliyinin yenidən bərpa olunmasının qarşısının alınması üzrə Milli Strategiya»nın icrasına başlanıb. Aşqabad şəhərində isə 2016-cı ilin iyul ayında «Eliminasiya-dan sonrakı dövrdə malyariya xəstəliyinin yenidən bərpa olunmasının qarşısının alınması» üzrə yeni Bəyannamə qəbul edilib».

Sonda Mərkəzin baş direktor müavini Respublika GEM tərəfindən kadr hazırlığı sahəsində görülən işlərdən də danışdı. Qeyd edib ki, 2016-cı ilin iyun-oktyabr aylarında şəhər və rayonlarda mütəxəssislər üçün qızılca və məxmərək xəstəlikləri üzərində epidemioloji nəzarət və anadangəlmə məxmərək sindromunun profilaktikası mövzusunda təlimlər keçirilib.

Bakının təcili yardım xidmətinə gündə 2 min çağırış daxil olur

Bakı Şəhər Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyası 24 saat ərzində fasiləsiz olaraq paytaxtın bütün xəstə və zərərçəkən əhəlinə hadisə yerində və müalicə ocaqlarına çatdırılanadək tibbi yardım göstərir. Gündəlik olaraq 103 xidmətinə 2 minə yaxın çağırış daxil olur. Bayram və istirahət günlərində isə müraciətlərin sayı daha da artır.

Bu barədə Bakı Şəhər Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyasında keçirilmiş, ötən il ərzində stansiyanın fəaliyyətinə həsr olunmuş tədbirdə məlumat verilib.

Toplantıda qeyd edilib ki, ötən il Bakı Şəhər Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyasına 681 mindən artıq ümumi müraciət daxil olub. Stansiyanın baş həkiminin müavini İradə Əliyeva bildirib ki, müraciət edənlərdən 63 mindən çoxu xəstəxanalara yerləşdirilib. Uşaqlar

üçün çağırışların sayı isə 83 mindən çox olub. Onlardan xəstəxanalara yerləşdirilənlərin sayı 13 mindən artıqdır. Bu müddət ərzində 2 min nəfərdən çox pasiyent reanimasiya tədbirlərinin görülməsi nəticəsində çox ağır vəziyyətdən çıxarılıb və onların həyatı xilas edilib.

Baş həkimin müavini məlumat verib ki, çağırışların mindən çoxu miokard infarktı (940-a yaxın hospitalizasiya), 3300-ü insult (2950 hospitalizasiya), 3310-u doğuş (3290 hospitalizasiya), 2420-si avtoqəza zamanı xəsarətlərlə (2125 hospitalizasiya) bağlı müraciətlər olub. Evdə qa-

lan xəstələr haqqında ərazi üzrə müvafiq poliklinikalara məlumat verilib. Eyni zamanda, çağırış zamanı aşkar edilən zahı və hamilə qadınlar barədə qadın məsləhətxanaları məlumatlandırılıb.

Tədbirdə vurğulanıb ki, təcili tibbi yardıma ehtiyacı olan 180 nəfər yaşayış yeri məlum olmayan şəxs ilkin tibbi yardım göstərildikdən, müxtəlif ixtisaslı bir neçə həkimin ətraflı tibbi müayinəsindən keçdikdən və təmiz geyimlə təmin edildikdən sonra müvafiq xəstəxanalara yerləşdirilib.

Stansiyanın baş həkiminin müavini Murad Mirzəzadə isə

diqqətə çatdırıb ki, tibbi müəssisənin maddi-texniki təchizatı yüksək səviyyədədir. Stansiya kütləvi hadisələr zamanı 6 nəfəri daşıya bilən, qarlı-buzlu yol-

aparatları ilə təmin olunub. Həmçinin ev şəraitində laborator müayinələr apara bilən xüsusi briqada da əhaliyə yüksək səviyyədə xidmət edir.

larda sürülə bilən, laborator və reanimasiya sanitar avtomobillərlə təmin edilib.

Təcili yardım xidmətinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə xidmətdə istifadə olunan dərman preparatlarının siyahısı Müalicə metodik şöbə tərəfindən daim araşdırılır, müvafiq dəyişikliklər edilir.

Ağır xəstələrin evdə rentgen müayinəsinin aparılması məqsədilə stansiya portativ rentgen

Mütəmadi olaraq stansiyanın tibbi heyətinə təlimlər keçilir, həkimlər ixtisas artırmaq məqsədilə Ə.Əliyev adına Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunda və ölkədən kənarında keçirilən təkmilləşdirmə kurslarında iştirak edirlər. Bakı şəhər TTTYS-nin bütün həkim heyəti sertifikasyadan keçib, bir çoxları yüksək ixtisas dərəcələri alıb. Orta tibb heyətinin tam sertifikasiyası sona çatmaq üzrədir.

«Ötən ilin oktyabr ayından indiyədək Respublika Taun Əleyhinə Stansiyasına kəskin respirator viruslara yoluxmalara görə laborator müayinələrin aparılması üçün tibb müəssisələrindən 291 nümunə daxil olub. Onların müayinəsi nəticəsində 5 nəfərdə paraqrip, 6 nəfərdə adenovirus, 10 nəfərdə A qripinin H3N2 virusu (Honkonq qripi), digərlərində isə başqa kəskin respirator virus infeksiyaları aşkarlanıb. Ölkədə qrip virusundan ölüm halı qeydə alınmayıb». Bu haqda bizə Respublika Taun Əleyhinə Stansiyasının Xüsusi təhlükəli yoluxucu xəstəliklərin epidemiologiyası şöbəsinin müdiri Rita İsmaylova məlumat verdi.

Virus infeksiyaları epidemik həddi keçməyib

Müsaibimiz hər il əhali arasında mövsümlə əlaqədar olaraq oktyabr ayından aprel ayına qədər respirator xəstəliklərə yoluxanların sayının artdığını dedi. Bildirdi ki, bu payız-qış mövsümündə də artım müşahidə olunur, lakin qeydə alınan kəskin respirator virus infeksiyaları epidemik həddi keçməyib. R.İsmaylova vurğuladı ki, hazırda bizdə qeydə alınan H3N2 qrip virusu yüngül klinik əlamətlərlə müşahidə edilir. Adenovirus və H3N2 viruslarından hansının insan orqanizmi üçün daha təhlükəli olması barədə fikir yürütməyin çətin olduğunu söyləyən mütəxəssis qeyd etdi ki, bu xəstəliklərin ağırlıq dərəcəsi insanların immunitetindən, qidalanmasından, gigiyenik qaydalara, yataq rejiminə nə dərəcədə riayət etməsindən və s. asılıdır.

Şöbə müdiri bir sıra hallarda xəstəliklərin ağırlaşmasına və daha geniş yayılmasına insanların özlərinin səbəb olduğunu dilə gətirdi: «Virus infeksiyalarına yoluxan insanlar əksər hallarda yataq rejiminə riayət etmirlər, həkimə gedib düzgün müalicə almırlar, tibbi maskalardan istifadə etmirlər. Bu qaydalara riayət edilmədiyinə görə xəstəlik ağırlaşır, təkrar yoluxmalar baş verir. İnsanlar bilməlidirlər ki, onlar xəstə vəziyyətdə, tam sağalmadan evdən çıxanda təkcə öz sağlamlılıqlarını təhlükəyə atırlar, eyni zamanda, digərlərini də yoluxdururlar».

Mütəxəssis virus infeksiyalarının, o cümlədən H3N2 virusunun ölkəyə kənardan gətirilmədiyini, bunlara yoluxmanın Azərbaycanda baş verdiyini də diqqətə çatdırdı.

Kəskin respirator xəstəliklərin, virus infeksiyalarının yayılmasının qarşısını almaq üçün əhali arasında maarifləndirmə işlərinin, ciddi qabaqleyici tədbirlərin həyata keçirildiyini deyən R.İsmaylova məktəblərin, uşaq bağçalarının, nəqliyyat vasitələrinin dezinfeksiya edildiyini vurğuladı. Görülən bu və digər tədbirlər nəticəsində yanvar ayında Taun Əleyhinə Stansiyaya cəmi 7 nümunə daxil olduğunu bildirdi. Şöbə müdiri profilaktik tədbirlərin bundan sonra da davam etdiriləcəyini dedi.

Bəs H3N2 qrip virusu nədir? Əlamətləri və doğurduğu təhlükə hansılardır? Əhalini bu barədə ətraflı məlumatlandırmaq üçün V.Axundov adına Elmi Tədqiqat Tibbi Profilaktika İnstitutunun direktor müavini, professor Həqiqət Qədirova ilə əlaqə saxladığımız. O hazırda dünyada insanlar arasında dövr edən qrip viruslarının A(H1N1) və A(H3N2) olduğunu bildirdi. Qeyd etdi ki, qrip virusunun antigen formulu H və N hərfləri ilə işarə olunur. Burada H hemaqqlütinin, N isə neyraminidaza sözünün qısalmasıdır və bunlar virusun üzərində olan, onun antigen xüsusiyyətini təmin edən reseptorlardır. Onun sözlərinə görə, bunların dəyişməsi nəticəsində qrip virusunun yeni, müxtəlif variantları əmələ gəlir.

H.Qədirova bu gün dünyada dövr edən H3N2 virusunun 1968-1969-cu illərdə pandemiya törətdiyini xatırladı: «H3N2 qrip virusuna «Honkonq qripi» də deyilir. Ötən il H1N1 («İspan qripi») virusu daha geniş yayılmışdı. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının son məlumatına görə isə, 2016-cı ilin sonu və bu ilin əvvəllərində əksər Avropa dövlətlərində və bir sıra digər ölkələrdə xəstələnenlər arasında H3N2 virusu daha çox qeydə alınıb. Bu virusun törətdiyi xəstəlik ağır pandemiya yaradan o biri viruslarla müqayisədə daha yüngüldür, çünki fəsadları daha az olur.

Hazırda əhali arasında sürətlə yayılmış virus infeksiyası yüngül keçən mövsümi qrip xəstəliyidir. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının məlumatına görə, hər il dünyada böyükklərin təxminən 5-10, uşaqların isə 20-30%-i mövsümi qripə tutulur».

Direktor müavini H3N2 virusunun törətdiyi xəstəliyin əlamətlərini də sadaladı: «Xəstələr əsasən zəiflikdən, 38 dərəcədən yüksək hərarət, titrətmə, baş, göz, boğaz, əzələ və oynaq ağrısından şikayət edirlər. Bunlarla yanaşı, yuxarı tənəffüs yollarının iltihabı, boğazda yanma, öskürək və zökəm kimi şikayətlər də ola bilər. Bəzi hallarda isə ürəkbulanma və qusma halları da yaşanır.

Bu əlamətlər müşahidə edilən şəxs mütləq ayrıca otaqda yataq rejimində olmalı, evdən

çıxmamalıdır. Otağın havası tez-tez dəyişdirilməlidir. Xəstənin istifadə etdiyi birdəfəlik salfetlər ayrıca selofan torbaya yığılıb zərərsizləşdirilməlidir. Xəstəyə çoxlu maye – su, kompot, itburnu çayı içirmək lazımdır, çünki bu virusun orqanizmdən çıxması üçün bol maye qəbulu zəruridir».

Həqiqət Qədirova qripin ən təhlükəli xüsusiyyətinin onun

fəsadları olduğunu vurğuladı. Bildirdi ki, «Honkonq qripi»nin ən ağır fəsadı ağciyər pnevmoniyası, ağciyər çatışmazlığı, meningit və qulaq iltihabıdır. Belə ağır fəsadlaşmalar olduğu halda evə həkim çağırılmalı, xəstə mütləq müalicə olunmalıdır. Həkimin məsləhəti ilə antibiotik müalicəsinə başlamaq olar».

H.Qədirova H3N2 qrip virusuna qarşı vaksinin mövcud olduğunu da dedi: «Xəstəliyin yayılma təhlükəsi yarananda – oktyabr-noyabr aylarından vaksinasiya etmək lazımdır. Bu, insanı qripdən tam müdafiə etməsə də, xeyli qoruyur. Həm H1N1, həm də H3N2 və digər qrip viruslarına qarşı vaksindən istifadə edilə bilər. İmmunitetin əmələ gəlməsi üçün isə bir-iki həftə vaxt lazımdır».

Yuxarıda sadalanan əlamətlərin qripəbənzər kəskin respirator virus infeksiyaları və adenovirus zamanı da özünü göstərdiyini vurğulayan Həqiqət xanım xəstəliyin qrip olduğunu dəqiqləşdirmək üçün diaqnostika üsulları ilə virusoloji diaqnoz qoyulmasının zəruriliyini diqqətə çatdırdı.

Qrip epidemiyasının Azərbaycana xaricdən daxil olmasının qarşısını almaq üçün görülən tədbirlər barədə bizə Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin direktor müavini Afaq Əliyeva məlumat verdi. O qeyd etdi ki, ölkəmizdə təşkil edilən beynəlxalq tədbirlər zamanı xaricdən gələn insanlara güclü tibbi nəzarət olunur: «Bu ilin may ayında Bakıda keçiriləcək IV İslam Həmrəyliyi Oyunları zamanı həm qrip, həm də digər yoluxucu xəstəliklərin qarşısını sədd çəkmək üçün yalnız Səhiyyə Nazirliyi deyil, Dövlət Mıqrasiya Xidməti, Dövlət Sərhəd Xidməti və digər aidiyyətli qurumlar tərəfindən bütün profilaktik tədbirlər görülməkdir».

Afaq Əliyeva məlumat üçün bildirdi ki, bu gün heç bir ölkədə, o cümlədən Rusiyada və digər həmsərhəd ölkələrdə qrip virusu ilə bağlı pandemik vəziyyət qeydə alınmayıb. O bu sahədə heç bir qorxu, təşviş və narahatlığa ehtiyac olmadığını qeyd etdi.

Ü.FƏRZƏLİYEVƏ

Ötən il ölkədə intihar hallarının sayı azalıb

Səhiyyə Nazirliyinin Psixi Sağlamlıq Mərkəzində əhalinin psixi sağlamlığı, intihar və böhranlı vəziyyətlərin aradan qaldırılması mövzusunda mətbuat konfransı keçirilib. Tədbirdə Psixi Sağlamlıq Mərkəzinin Təcili psixoloji yardım şöbəsinin əməkdaşları mətbuat nümayəndələrinə intihar və onun səbəbləri haqqında ətraflı məlumat verib, böhran vəziyyətləri mövzusunda təqdimat keçirib, bu hallarda aparılan müdaxilə üsullarını geniş şərh ediblər.

O, Səhiyyə Nazirliyinin suisid hallarının profilaktikası istiqamətində zəruri maarifləndirmə işlərini həyata keçirdiyini söyləyib, geniş ictimaiyyətin bu mövzuda maarifləndirilməsinin mühüm əhəmiyyətini vurğulayıb.

İntiharların səbəbləri barədə danışan K.Talıbova burada fizioloji, psixoloji, sosial və genetik faktorların böyük rol oynadığını qeyd edib. Bildirib ki, intihara cəhd halları 25-50 yaş arası insanlarda daha çox müşahidə olunur, kişilərdə buna

Mərkəzin Psixoloji yardım şöbəsinin müdiri, psixiatr Kəmalə Talıbovanın sözlərinə görə, ölkəmizdə 2015-ci ildə 515 tamamlanmış intihar faktı qeydə alınmışdısa, ötən il bu rəqəm 327 olub, bu da müqayisədə 2016-cı ildə intihar hallarının sayında azalma olduğunu göstərir. Bundan əlavə, keçən il 470 tamamlanmış suisid (intihara cəhd) olub.

İntihar və intihara cəhd hallarının bütün dünyada global problemlərdən biri olduğunu deyən psixiatr Azərbaycanda da belə hallara rast gəldiyini, bununla belə, ölkəmizdə intiharların sayının kritik vəziyyətdən aşağı olduğunu qeyd edib. Bildirib ki, hazırda dünyada intihar faktları orta hesabla hər 100 min nəfərdən yeddisində rast gəlinirsə, Azərbaycanda bu göstərici təxminən hər 100 min nə-

qadınlara nisbətən daha çox rast gəlinir.

Sonra Mərkəzin psixoloqu **Günəl Quliyeva** qeydə alınmış intihara cəhd hallarında adətən anonimliyən qorunduğunu deyib, lakin bildirib ki, bu, bütün hallarda mümkün olmur və düzgün deyil: «Suisid cəhd edən şəxsin psixoloji vəziyyəti yoxlanılır. Əgər intihara meyilliliyin yüksək həddə olduğu müəyyən edilərsə, bu barədə şəxsin yaxınlarına məlumat verilir». Psixoloq qeyd edib ki, krizis halı hər bir insanda ola bilər, bu zaman intihara cəhd edilib-edilməməsində isə psixi dayanıqlılıq əsas rol oynayır.

Tədbirdə intihar cəhdləri zamanı ilkin psixoloji yardım üsulları müzakirə edilib. Psixi Sağlamlıq Mərkəzinin əməkdaşları jurnalistlərin mövzu ilə bağlı suallarını cavablandırdılar.

Uşaqların psixi sağlamlığı daim diqqətdə saxlanılır

Son illər Azərbaycanda psixi sağlamlıq sahəsinin inkişafına, xüsusilə də uşaqların psixi sağlamlığına daha çox diqqət ayrılır. Səhiyyə Nazirliyinin bu sahədə gördüyü işlərin davamı olaraq, Psixi Sağlamlıq Mərkəzində «Uşaqlarda emosional və davranış pozuntuları» mövzusunda beşgünlük trening keçirilib.

Avropa İttifaqının maliyyə dəstəyi ilə reallaşan «Azərbaycanda yuvenal ədliyyə islahatı məqsədilə uşaq psixi sağlamlığı üzrə müasir xidmətlərin sınaqdan keçirilməsi» layihəsi çərçivəsində həyata keçirilən təlimin məqsədi həmin layihə üzrə yaradılmış «Ailə-

yə Yardım Mərkəzi»nin komandasına spesifik biliklər təqdim etməkdir.

«Psixiatriyada Qlobal Təşəbbüs» Beynəlxalq İctimai Birliyinin Gürcüstan nümayəndəliyinin əməkdaşları Nino Maxaşvili və Cana Cavaxişvili tərəfindən aparılan treningdə iştirakçılar ehtiyacı olan ailələrə zəruri xidmətlər göstərmək üçün bilik və bacarıqlar əldə ediblər. Bu xidmətlər xüsusilə autizm spektrli xəstəliklərdən əziyyət çəkən uşaqlar və onların valideynləri üçün nəzərdə tutulub və təhlükəli davranış problemlərinin qarşısının alınmasında mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

2016-cı ildə B.Eyvazov adına Elmi Tədqiqat Hematologiya və Transfuziologiya İnstitutuna (ETHTI) 12 628 vətəndaş müraciət edib. Bunlardan 4 519-u ilkin müraciətlər olub. 2015-ci ildə isə bu rəqəm 4 036 olmuşdu. Hazırda müəssisədə 27 523 xəstə dispanser qeydiyyatdadır. 2015-ci illə müqayisədə (23 962 nəfər) bu göstərici də artıb. Keçən il 460 nəfərdə qanın bədxassəli xəstəlikləri aşkar olunub, onların 327 nəfərində kəskin leykoz müəyyən edilib.

Bu rəqəmlər ETHTI-də keçirilmiş, ötən ilin yekunlarına həsr olunmuş hesabat xarakterli tədbirdə səsləndirilib.

Toplantıda **İnstitutun direktoru Zöhrə Əlimirzəyeva** məlumat verib ki, ölkəmizdə hematologiya və transfuziologiya sahəsi üzrə baş müəssisə olan ETHTI 1943-cü ildən fəaliyyət göstərir. Hazırda İnstitut 3 hissədən ibarətdir: Klinik, Mərkəzi Qan Bankı və Elm bölməsi. Öz növbəsində, Klinikanın tərkibinə böyükler üçün 2 Hematoloji şöbə, Uşaq hematologiyası şöbəsi, Reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsi, Klinik-diaqnostik laboratoriya və Talassemianın profilaktikası şöbəsi daxildir.

ETHTI-nin direktoru bildirib ki, son zamanlar dünyada leykoz xəstəliyinin diaqnostikasında və müalicəsində köklü irəliləyişlər müşahidə edilir. Bu, ilk növbədə, leykozların molekulyar-genetik diaqnostika üsullarının tətbiqi və leykozların müxtəlif növlərinin hədəf terapiyası üsullarının işlənilməsi və hazırlanması sayəsində mümkün olub. Z.Əlimirzəyeva vurğulayıb ki, hazırda Azərbaycanda da bu xəstəliyin diaqnostikası beynəlxalq standartlara uyğun aparılır. Leykoza gətirib çıxaran pozulmaların həm hüceyrə (sitokimyəvi), həm xromosom (sitogenetik), həm də gen səviyyəsində (polimeraz zəncirvari reaksiya) müəyyənləşdirilməsi təcrübədə tətbiq edilir.

Hematologiya və Transfuziologiya İnstitutu 2016-cı ilin yekunlarını açıqladı

Mərkəzi Qan Bankının (MQB) fəaliyyətindən danışan natiq deyib ki, qan xidməti tibb müəssisələrini qan və qan komponentləri ilə təmin edən səhiyyə sahəsidir, onun dinamik inkişafı olmadan cərrahiyyə, reanimasiya, doğuşyardım, hematologiya, onkologiya, travmatologiya və sair kimi sahələrdə ixtisaslaşdırılmış tibbi yardımın həyata keçirilməsi mümkün deyil. Qan xidmətinin əhəmiyyəti fəvqəladə vəziyyətlər zamanı xüsusilə artır.

Son zamanlar Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən qan xidməti və donorluq sahəsində köklü isla-

ya (kross-matç) aparılır».

Direktor donorluğun təbliği sahəsində istifadə edilən müasir üsullardan danışaraq, görülmüş işlər nəticəsində donorların sayının, tədarük edilmiş qan və onun komponentlərinin miqdarının ilbəil artdığını söyləyib.

İnstitutun Elm bölməsində aparılan elmi tədqiqatlar barədə məlumat verərək Z.Əlimirzəyeva bildirib ki, burada ölkəmizdə hemoblastozlar və he-moqlobinopatiyalar, həmçinin Azərbaycanda əhaliyə göstərilən transfuzioloji xidmətin təkmilləşdirilməsi istiqamətləri üzrə elmi tədqiqat işləri həyata

ötən il Nazirlər Kabineti tərəfindən «2017-2021-ci illər üçün qanın bədxassəli xəstəlikləri ilə mübarizə üzrə Tədbirlər Proqramı»nın təsdiq edildiyini diqqətə çatdıraraq Ç.Əsədov bildirib ki, bu proqram qanın bədxassəli xəstəliklərinin diaqnostikasının və müalicəsinin müasir səviyyəyə çatdırılmasına, bu xəstəlikdən əlillik və ölüm hallarının azaldılmasına yönəlib.

Baş hematoloq qeyd edib ki, ölkəmizdə talassemiya ilə mübarizəyə dair dövlət proqramlarının həyata keçirilməsi nəticəsində belə xəstələrin müalicəsi indi müasir səviyyədə aparılır.

keçib. Onlardan 4 649 nəfərdə talassemiya daşıyıcılığı, 645 nəfərdə sifilis və 109 nəfərdə İİV infeksiyası təyin edilib. Hər ikisində talassemiya daşıyıcılığı olan cütlüklərin sayı 42 olub.

Ümumilikdə, 2016-cı ildə ETHTI-də 522 639 (2015-ci ildə 505 048) laborator müayinə aparılıb. Buraya hematoloji, sitoloji, biokimyəvi, immunoloji və molekulyar-genetik müayinələr daxildir.

Toplantıda çıxış edən B.Eyvazov adına Elmi Tədqiqat Hematologiya və Transfuziologiya İnstitutunun **Mərkəzi Qan Bankının direktor müavini Nami-**

hatların aparıldığını söyləyən Z.Əlimirzəyeva qan xidməti müəssisələri şəbəkəsinin optimallaşdırıldığını, fəaliyyətinin təkmilləşdirildiyini xatırladı: «Qan tədarük edən müəssisələrin sayının azaldılması donorların səmərəli istifadəsinə, qanın infeksiyalara yoxlanılmasının yaxşılaşdırılmasına imkan yaradıb. Qan xidməti müəssisələrinin ən müasir avadanlıqlarla təmin edilməsi komponent donorluğunun inkişafına, qanın infeksiyalara yoxlanılması üçün immunoferment üsuluna əlavə olaraq, qanda virusu bilavasitə aşkar edən polimeraz zəncirvari reaksiya üsullarının tətbiqinə yol açdı. Transfuziyadan sonrakı immunoloji ağırlaşmaların qarşısını almaq məqsədilə MQB-da donor və resipientin uyğunluğunu təmin etmək üçün çarpaz reaksi-

ya keçirilib. 2016-cı ildə «Azərbaycanda qanqöçürmənin tarixi» adlı monoqrafiya, 2 metodik vəsait, 1 kitabça, 19 məqalə və tezis çap olunub.

Tədbirdə **Səhiyyə Nazirliyinin hematologiya üzrə baş mütəxəssisi Çingiz Əsədov** çıxış edərək bildirib ki, müasir təbabətin ən aktual problemlərindən biri olan qanın bədxassəli xəstəlikləri dünyada bütün bədxassəli şişlərdən ölüm hallarının 6-10 faizini təşkil edir. Uşaq və gənc yaşlarında qanın bədxassəli xəstəliklərindən ölüm hallarının 50 faizə yaxın olması narahatlıq doğurur.

Azərbaycanda 300 uşaq qanın bədxassəli xəstəliyi diaqnozu ilə qeydiyyatdadır. Bu xəstəliklər 15 yaşa qədər uşaqlar arasında ölümün əsas səbəblərindən biridir.

Xəstələrin donor qanına və dəmirqovucu dərman preparatlarına olan ehtiyacı tam ödənilir. Artıq talassemianın radikal müalicə üsulu olan ilik transplantasiyası əməliyyatları da yerinə yetirilir. Görülən tədbirlər talassemiyalı xəstələrin normal həyat fəaliyyətinin təmin olunmasına, bu xəstəlikdən əlillik və ölüm hallarının azaldılmasına gətirib çıxarmışdır.

Ç.Əsədov bildirib ki, hazırda əhali arasında talassemianın profilaktikası istiqamətində də kompleks tədbirlər aparılır. Nəzakəli daxil olmaq istəyən şəxslər bu məqsədlə icbari tibbi müayinədən keçirilir. Onlar talassemiya ilə yanaşı, həm də İİV və sifilise görə də yoxlanırlar.

Baş mütəxəssis məlumat verib ki, 2016-cı ildə nikahqabağı tibbi müayinədən 143 694 nəfər

rə Abbasova ölkəmizdə qan tədarükü sahəsində vəziyyətdən danışdı. O qeyd edib ki, son illər Azərbaycanda qan bağışlamaq istəyənlərin sayında xeyli artım var: «Əgər 2010-cu ildə ölkə üzrə 46 530 nəfər donorluq edərək qan vermişdisə, sonrakı illərdə bu rəqəm xeyli artaraq 76 minə çatıb. Bunun təxminən 54,5 faizi Mərkəzi Qan Bankının donorlarının payına düşür».

Bildirilib ki, 2016-cı ildə donor sayı MQB üzrə 44 393 nəfər, ölkə üzrə 11 ay ərzində 76 692 nəfər olub, 36 368,9 litr qan tədarük edilib. Təkcə Aşura günündə 4 141 nəfər qan verib, 1 863,8 litr qan tədarük olunub.

N.Abbasova vurğulayıb ki, donor sayının çoxalması, qan və qan komponentləri tədarükünün artması daha çox xəstəyə yardım etməyə imkan yaradıb.

Azərbaycanda toksiki zəhərlənmə halları azalıb

Ötən il Azərbaycanda toksiki maddələrdən zəhərlənmə hallarının sayında azalma qeyd olunub.

Bu barədə Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumatda bildirilir ki, Azərbaycanda bu sahədə aparıcı müəssisə olan Klinik Tibbi Mərkəzin (KTM) Toksikologiya şöbəsidir. Burada toksiki və qida zəhərlənmələri, ilan və əqrəb sancması nəticəsində kəskin zəhərlənmiş və vəziyyəti

agırlaşmış xəstələrin müalicəsi və reabilitasiyası aparılır, aktiv detoksikasiya üsulları tətbiq edilən, endogen intoksikasiyaya xəstələr müalicə olunur. Şöbənin əməkdaşları həmçinin paytaxtın və bütün ölkənin müalicə-profilaktika müəssisələrinə mütəxəssis məsləhətlərinin verilməsi və operativ köməklik göstərməsi ilə məşğul olurlar.

Məlumatda bildirilir ki, 2016-cı ildə KTM-in Toksiko-

logiya şöbəsinə 2243 nəfər daxil olub. Bu isə 2015-ci ilə müqayisədə (2462 nəfər) zərərçəkənlərin sayında əhəmiyyətli azalma deməkdir. Ötən il şöbəyə daxil olan zərərçəkənlərin 32,8 faizində «dərman preparatlarından zəhərlənmə» diaqnozu qoyulub, 21 faizi dərman qazından və digər zəhərli qazlardan, 14,1 faizi alışqan maddələrdən zəhərlənib.

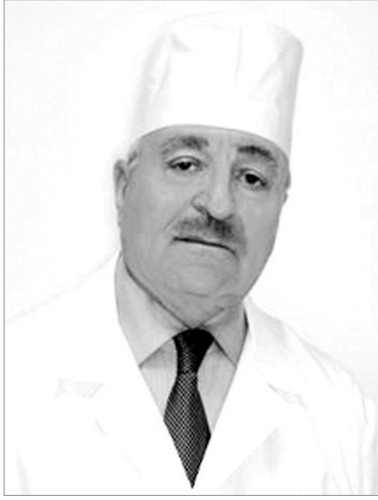
Qeyd edək ki, Səhiyyə Nazirliyi vətəndaşların müxtəlif toksiki maddələrlə zəhərlənməsinin qarşısını almaq üçün ilboyu maarifləndirmə işləri aparır.

Ötən il «İnam» etimad xəttinə 500-dən çox zəng daxil olub

Səhiyyə Nazirliyinin Psixi Sağlamlıq Mərkəzində müasir psixoterapiyanın qabaqcıl metodlarından biri olan koqnitiv-davranış terapiya üzrə trening keçirilib. Mərkəzin direktoru, professor Fuad İsmayılovun rəhbərliyi altında aparılan təlimlərdə paytaxtın bir sıra tibb müəssisələrindən 25 psixoloq və psixiatr iştirak edib.

Mərkəzdə fəaliyyət göstərən «İnam» etimad xətti barədə sualı cavablandıraraq Mərkəzin direktor müavini Rüstəm Sala-

yev bildirib ki, bu etimad xətti sutka ərzində fəaliyyət göstərən iki telefondan – (012) 409-39-28 və (012) 566-50-61 nömrələrindən ibarətdir. O qeyd edib ki, ötən il bu xəttə 500-dən çox zəng daxil olub. Mərkəzin mütəxəssisləri böhranlı anlarında buraya müraciət edən insanlara yardım göstərir, konkret məsələlərdə vətəndaşlara kömək edərək onları ixtisaslaşdırılmış qurumlara, dövlət orqanlarına və təşkilatlarına istiqamətləndirirlər.

Yaqub QURBANOV
Səhiyyə Nazirliyinin
baş terapevti, Azərbaycan
Tibb Universitetinin
professoru, tibb
elmləri doktoru

Həkim xəstəni müalicə etmək və onun ömək qabiliyyətinin bərpasına nail olmaq üçün ilk növbədə **xəstəliyi aşkarlamağı bacarmalıdır**. Xəstəliyin mahiyyəti və yaranma səbəbini bilmək üçün isə öncə «**sağlamlıq**» anlayışının mahiyyəti açıqlanmalıdır.

«**Sağlamlıq**» dedikdə «**əhəlinin sağlamlığı**» və «**fərdi sağlamlıq**» nəzərdə tutulur. Əhəlinin sağlamlığı əksər tədqiqatçılar tərəfindən statistik anlayış kimi qəbul olunur və xüsusi sosial-bioloji tədqiqatlarla tam xarakterizə edilir. «Fərdi sağlamlıq» anlayışı isə dəqiq deyil, çünki həyatı vacib orqanların göstəriciləri fərdi dəyişir, eyni zamanda, insan sağlamlığına bir çox müxtəlif amillər təsir edir. Əslində, mütləq sağlamlıq, ideal sağlam insan yoxdur, buna görə də həm nəzəri, həm də praktiki təbabətdə «**praktiki sağlam**» və ya «**norma**» kimi anlayışlardan istifadə olunur. Çünki sağlamlıq insanın əhval-ruhiyyəsidəki subyektiv dəyişikliyin və ya xəstəlik törədən başlanğıcın hələ təzahür olmayan əlamətlərinin varlığını inkar etmir. «**Praktiki sağlam adam**» anlayışı o deməkdir ki, şəxsin orqanizmində baş verən normadan kənara çıxmalar hələ onun əhval-ruhiyyəsinə və ömək qabiliyyətinə təsir etmir və zahirən əks olunmur. Laborator müayinələrin fizioloji göstəricilərində cüzi davamsız dəyişikliklər aşkarlanan adamları da praktiki sağlam hesab etmək olar.

Sağlamlıq halı obyektiv olaraq bir çox parametrlərin antropometrik, kliniki, fizioloji, biokimyəvi, cins və yaş göstəriciləri, həmçinin sosial, iqlim, coğrafi, meteoroloji və s. amillərin təsiri ilə şərtlənir. Buna aşağıdakılar xarakterikdir:

- Orqanizmin anatomik və funksional tamlığı, yəni zədələnmənin olmaması;
- Canlı orqanizmin ətraf mühitə uyğunlaşmaq qabiliyyətinin olması (zəif və ya möhkəm sağlamlıq buna əsasən qi-

mətləndirilir);

- Yüksək əhval-ruhiyyənin olması (ancaq euforiya kimi subyektiv əlamət xəstəliyi inkar etmir).

Orqanizmin xarici mühitin daim dəyişən şəraitinə uyğunlaşmasının pozulması sağlamlıq və xəstəlik arasındakı keçid vəziyyət hesab edilir.

«Xəstə» dedikdə isə sağlamlığından şikayət edən, eləcə də fiziki, laborator və instrumental müayinə zamanı orqanizminin

gün yüksəlməsidir. Meteohəssaslıq kifayət qədər geniş yayılıb və daha çox ürək-damar və sinir sistemi xəstəliklərində müşahidə olunur. Onun təzahürləri orqanizmin ilkin halından, insanın yaşından, xarakterindən, yaşadığı mikromühitədən və onun həmin mühitə uyğunlaşma dərəcəsindən, hər hansı bir xəstəliyinin olub-olmamasından asılıdır.

Adaptasiya mexanizmləri yaxşı işləyən tam sağlam insan-

İnsanlarda meteohəssaslığın üç dərəcəsi müəyyən olunur:

- **Yüngül dərəcəli meteohəssaslıq** subyektiv şikayətlər, əhval-ruhiyyənin pisləşməsi, narahatlıqla təzahür edir. Obyektiv müayinə zamanı isə insanda heç bir dəyişiklik aşkar olunmur.

- **Orta dərəcəli meteohəssaslıq** zamanı arterial təzyiqin yüksəlməsi və elektrokardiogrammada obyektiv dəyişikliklər

məsi zamanı onlar işdə fikirlərini toplamağa, mürəkkəb tapşırıqları lazımınca yerinə yetirməyə, məsuliyyətli qərarlar qəbul etməyə çətinlik çəkirlər. Sağlam insanlar ətraf mühitin təbii dəyişikliklərinə kifayət qədər davamlıdırlar və hava şəraitinin tərəddüdləri onlarda adətən heç bir xoşagəlməz əlamətlər yaratmır. Orqanizmin ümumi zəifləməsi, hər hansı bir xəstəliyin olması, yaxud fərdi hiperhəssaslıq zamanı isə me-

Meteoroloji amillərin sağlamlıq və xəstəliyə təsiri

Hippokrat: «Havanın dəyişməsinə xüsusi diqqət yetir, bu dövrdə qanalmalardan, dağlanmadan uzaq dur və skalpeli əlinə alma»

nizmində hər hansı xəstəliyin əlamətləri aşkarlanan şəxs nəzərdə tutulur. Xəstəlik orqanizmin normal fəaliyyətinin pozulmasıdır. Xəstəliklərin mənşəyi, səbəbləri haqqında mühakimə yürüdərkən **xarici mühitlə orqanizmin qarşılıqlı əlaqəsi və onun dəyişən reaktivliyi** həmişə nəzərə alınmalıdır.

Hər bir canlı yaşadığı mühitin təsirinə məruz qalır. Həddən artıq güclü xarici təsir orqanizmdə tarazlığı pozur və onun aktiv reaksiyasına səbəb olur. Orqanizm tarazlığı bərpa etməyə çalışsa da, bunun öhdəsindən gələ bilmir, nəticədə, orqanizmin müdafiə mexanizmləri tükənəndə xəstəlik inkişaf edir. Orqanizmdə fermentlərin, hormonların, digər biokimyəvi aktiv maddələrin çatışmazlığı və ya yoxluğu, hemostaz mexanizmindəki çatışmazlıqlar və s. proseslər də xəstəliyə səbəb ola bilər. Beləliklə, xəstəlik xarici və daxili amillərin təsiri altında orqanizmin struktur, funksional zədələnməsi və buna cavab olaraq keyfiyyətə özünəməxsus kompensator uyğunlaşma mexanizmlərinin səfərbər olunması şəraitində davam edən həyatı, **sinir və humoral sistemlə tənzimlənən ümumi reaksiyasıdır**.

Sağlamlıq və xəstəlik haqqında məlumat verməkdə məqsədimiz xarici mühit amillərinin davamlı dəyişməsinin insan orqanizminə təsirinə nəzər çatdırmaqdır. Bunları bilərək meteohəssas insanları öncədən müəyyənləşdirmək, xroniki xəstəlikləri olanlara nəzarəti gücləndirməklə xarici mühitin orqanizmə mənfi təsirinə qarşısını vaxtında almaq olar.

Meteohəssaslıq orqanizmin meteoroloji (iqlim) amillərinə təsirinə reaksiyası və ya adaptasiya mexanizmlərinin – immunitetin zəifləməsi, eləcə də xroniki xəstəliklər zamanı iqlim şəraitinin dəyişməsinə həssaslı-

lar hava şəraitinin dəyişməsinə heç bir reaksiya vermirlər. Praktiki sağlam insanlarda havanın kəskin dəyişməsi əsasən psixosomasiyal sahədə özünü göstərir, bəzən isə anormal iqlim hadisələri zamanı meteonevrozlar müşahidə edilir. Yəni bu insanlarda orqanizmin fəaliyyətində heç bir ciddi pozulma baş verməyə də, uzunmüddətli yağış onları depressiyaya sala bilər.

Xroniki xəstəlikləri olanlarda isə havanın hərərətini, atmosfer təzyiqinin, elektromagnit sahəsinin istənilən tərəddüdləri onların əsas xəstəliyinin kəskinləşməsinə, hətta xəstəxanaya düşmələrinə səbəb olur.

İnsan sağlamlığına təsirinə görə beş tip iqlim şəraiti ayırd edilir:

- **İndiferent (laqeyd) tip**. Bu zaman insan öz orqanizmində havanın heç bir təsirinə hiss etmir.

- **Tonuslayıcı tip**. Bu zaman iqlimin dəyişməsi insana, xüsusilə xroniki oksigen çatışmazlığı, arterial hipotoniya, ürəyin işemik xəstəliyi, xroniki bronxiti və s. olan xəstələrə yaxşı təsir edir.

- **Spastik tip**. Havanın kəskin soyuması atmosfer təzyiqinin yüksəlməsi və havada oksigenin miqdarının artması ilə təzahür edir. Belə hava şəraitində yüksək arterial təzyiqi olan xəstələrdə damarların saya əzələlərinin spazmı nəticəsində ürək və baş ağrıları meydana çıxır.

- **Hipotenziv tip** havada oksigenin azalmasına meyillilik zamanı özünü göstərir. Belə hallarda damarların tonusu zəifləyir, hipertoniya xəstəliyi olan insanların qan təzyiqi endiyi üçün özlərini daha yaxşı hiss edirlər.

- **Hipoksemik tip**. İqlim istiləşməyə doğru dəyişəndə havada oksigenin miqdarı azalır. Belə günlərdə insanlarda oksigen çatışmazlığı meydana çıxır və dərinləşir.

kimi qabarıq pozuntular özünü göstərir.

- **Ağır dərəcəli meteohəssaslıq** zamanı meteopatik reaksiyalar formasında ağır dərəcəli dəyişikliklər müşahidə olunur. Bunlar əsasən aşağıdakı kimi təzahür edir:

• Meteohəssaslığın ürək forması zamanı ürək nahiyəsində ağrılar, təngnəfəslik meydana çıxır.

• Baş beyin forması baş ağrıları, başgicəllənmələr, başda küy və cingiltinin olması ilə özünü göstərir.

• Qarıxıq forma zamanı ürək və sinir pozulmaları müştərək meydana çıxır.

• Astenonevrotik meteohəssaslıq reaksiyası yüksək oyanıqlıq, əsəbilik, yuxusuzluq, arterial təzyiqin yüksəlməsi kimi əlamətlərlə təzahür edir.

• Qeyri-müəyyən meteohəssaslıq reaksiyaları zamanı insanlar meteohəssaslığın təzahürlərini qeyd edə bilmirlər. Bu zaman onlar ümumi zəiflikdən, halsızlıqdan, oynaqlarda, əzələlərdə ağrı və sızılı hissənin olmasından şikayət edirlər.

Meteohəssaslığın ən geniş yayılmış əlamətlərindən biri qəflətən meydana çıxan baş ağrısıdır. Bəzi insanlar hava şəraitinin dəyişməsi ilə əlaqədar baş verən kefsizliyi səhvən hansısa ciddi xəstəliyin əlaməti hesab edirlər. Belə hallarda insanlar həyəcanlanmamaq və öz halını obyektiv qiymətləndirmək üçün **meteohəssaslıq fenomenini** təhlil etməyi bacarmalıdırlar.

Adətən hər hansı xronik xəstəlik olanda, hətta remissiya dövründə belə, meteohəssaslıq yüksək səviyyəyə çatır. Tədqiqatlara görə, hər bir insan havanın dəyişməsinə bu və ya digər dərəcədə reaksiya verir. Meteohəssaslıq təhlükəli deyil. Lakin əhval-ruhiyyənin pisləşməsi böyük üçün ciddi problemə çevrilir. Belə ki, havanın dəyiş-

teotrop reaksiyalar müşahidə olunur. Meteohəssaslıq bəşəriyyətin özəli problemlərindən olsa da, insanlara ətraf mühitin daim dəyişən şəraitinə uyğunlaşmaqda kömək edəcək universal vasitə hələ tapılmayıb.

Hava amillərinin insan orqanizminə təsir mexanizmləri də bu vaxta qədər lazımi səviyyədə müəyyən edilməyib. Orqanizmin müdafiə reaksiyasının necə işə düşməsi və onun bəzən ağır nəticələr doğurmasının səbəbləri alimləri daim düşündürür. Qeyd edək ki, insanların hava şəraitinin dəyişməsinə həssas olması min illər əvvəldən məlum idi. Hələ **Hippokrat** xəbərdarlıq edirdi: «**Havanın dəyişməsinə xüsusi diqqət yetir, bu dövrdə qanalmalardan, dağlanmadan uzaq dur və skalpeli əlinə alma**».

Çoxsaylı elmi təcrübələr nəticəsində məlum olub ki, hava şəraitinin dəyişməsinə qarşı reaksiya müəyyən dərəcədə insanın temperamentindən asılıdır. Asanlıqla təsir altına düşən, qərrarsız, hər şeydən şübhələnən, özünə güvənməyən insanlar ətraf mühitdə baş verən dəyişiklikləri daha ağır qəbul edirlər.

Bəzi alimlərin fikrincə, insanın normal həyat fəaliyyəti üçün havanın temperaturunun 18-21⁰C arasında olması, nisbi rütubətin 40-60 faiz arasında dəyişməsi optimal parametrlər sayılır. Müxtəlif mənbələrdə bir qədər fərqli rəqəmlər də göstərilə bilər. Orta parametrlərdən aşağı və ya yuxarı istənilən dəyişikliklər zamanı orqanizmin zəif və ya güclü müdafiə reaksiyası müşahidə olunur. Soyuq stressoru fiziki aktivliyi və iş qabiliyyətini azaldaraq insanın psixi halına təsir edir. Hərərətə hiss edilməsi fərdidir. Bəzi insanlara soyuq, ayazlı qış, digərlərinə isə isti və quru hava şəraiti xoş gəlir.

(*Ardı səhifə 10-da*)

- Azərbaycanda şəxsi muzeyi olan yeganə rəssamsınız. Belə bir məkanı yaratmaq ideyası necə meydana çıxdı?

- Gənc yaşlarımdan qalereyam, muzeyim olması barədə düşünürdüm. Şəxsi muzeyimin olmasını arzulayanda heç evim də yox idi. Təbii ki, məqsədə birdən-birə çatmaq mümkün deyil. Mən anlayırdım ki, insanın öncə özünün yaşamağa evi olmalıdır. Bunun üçün çox çalışmaq, zəhmət çəkmək lazım idi. Hər şey rahatlıqla əldə edilsə, heç nəyin qiyməti, marağı olmaz. Əziyyətlərim çox olub, amma onların öhdəsindən təkbaşına gəlməyi bacarmışam və nəticə göz qabağındadır. Ataların yaxşı sözü var: «Niyətin hara, mənzilin ora». Bu gün mənim Bakıda fərdi sərgi keçirməyimə ehtiyac yoxdur. Əsərlərimi görmək istəyənlər muzeyə gəlirlər. Burada dünyanın bir çox ölkələrindən Vətənimizə təşrif buyuran tanınmış simalar qonaq olublar.

Maraqlı məqam kimi qeyd edirəm ki, muzeydə dünya şöhrətli cazmen Vaqif Mustafazadənin ağ royali da var və onun üzərinə buranı ziyarət edən məşhur şəxslər öz imzalarını qoyurlar. Bu əhəmiyyətli ilk başlayan isə görkəmli rəssam Tahir Salahov olub. Mən buranı Azərbaycan mədəniyyətinin bir parçası sayıram.

- Hər niyyət edənin niyyətinin mənzilə çatmadığını nəzərə alsaq, sizi şanslı insan saymaq olar?

- Bu fikirlə razı deyiləm. Şans deyilən bir şey yoxdur. İnsan özü şans yaratmağı bacarmalıdır, əziyyət çəkməlidir, qarşısına çıxan fərsətləri düzgün dəyərləndirməlidir. Zamanı boş yerə xərcləmək olmaz, çünki ondan dəyərli heç nə yoxdur. Hər dəqiqənin öz hökümü var. Heç kim düşünməsin ki, kimsə gəlib onun üçün nə isə edəcək. Edən olmayacaq və əslində, buna borclu da deyilələr. Çalışmaq lazımdır ki, irəliləyəsən.

Mənim özümə çox adamlar bəxti gətirən insan olduğumu deyiblər. Kənardan baxanda bu yerə necə gəldiyim görünür. Gecə-gündüz bəzən dizimi yerə qoyub, bəzən yeməyi, suyu unudub işlədiyimi, zülmümü gören olmur axı. Hamını ays-

Sakit Məmmədov: «Alın yazımı alın tərirlə yuyub, yenidən yazdım»

Bu dəfə Azərbaycan rəssamlıq sənətinin görkəmli nümayəndəsi, şəxsiyyəti, xarakteri və əsərləri arasındakı qeyribadi uyğunluqla təəccübləndirən maraqlı insan, dünya şöhrətli sənətkar, Azərbaycanın Əməkdar Rəssamı Sakit Məmmədovla həmsöhbət olduq. Onunla bir neçə mərtəbədən ibarət şəxsi emalatxana-muzeyində görüşdük və bir-birindən dəyərli, göz oxşayan əsərlərin əhatəsində söhbət etdik.

berqin görünən tərəfi maraqlandırır.

Amma sizin dediyiniz kimi yanaşsaq, bəlkə də, Azərbaycanda yaşayan ən şanssız insanlardan biri mənəm. Ona baxmayaraq, qarşıma çıxan maneələrə, çəkilən sədlərə heç vaxt əhəmiyyət verməmişəm. Ağıllımla, zəhmətimlə məqsədə doğru addım-addım, çətinliklərlə irəliləmişəm. Bunu yaxınlarımla, doğmalarımla da bilir.

Mən ailəmlə, 3 övladım ilə birlikdə yataqxanada – 17 kvadratmetr sahəsi olan bir otaqda yaşayırdım. Gecələr uşaqlar yatandan sonra qapının girişindəki kiçik dəhlizdə rəsm çəkirdim. Və hər gün özümə söz verirdim ki, ailəmi buradan çıxarıb, ən gözəl şəraitdə yaşadacağam.

Əgər sən düzgün adamsansa, çörəyini haram qatmırsansa, oğurluqla, rüşvətlə nələrisə qazanmağa çalışmırsansa, zəhmət çəkirsənsə, Allah səni mükafatlandırır, niyyətinə çatdırır.

mə hər zaman deyirəm ki, rəssamlıq öyrədilmir, öyrənilir. Hər il Rəssamlıq Akademiyasını yüzlərlə tələbə bitirir. Onların hamısı öyrənirmi?! Bəlkə, 1-2-si rəssam olur. Hər dövrdə 3-5 yaxşı rəssam çıxır. Dünyanın hər yerində belədir.

- Əsərləriniz arasında portretlər üstünlük təşkil edir...

- İnsan Allahın ən böyük möcüzələrindəndir. Onu əks etdirmək isə həddən artıq çətin dir. İnsanı, onun daxili dünyasını açmaq nə qədər çətin olsa da, o qədər də maraqlıdır. Deyim ki, hissiyyətim çox güclüdür. Adama baxan kimi onun necə insan olduğunu duyuram. Bəlkə də ona görə portret çəkməyi sevirəm. Heç bir ekstrasens insan haqqında bir portret rəssamından daha artıq fikir deyə bilməz.

- İnsanların daxilini görə-rək, nə düşündüyünü hiss edərək yaşamaq çətin deyil ki?

- Yox, daha asandır. Çünki əvvəldən necə insan olduğunu

olmuşam» deyənlər də olur.

Ömür çox qısaadır. Ona görə çalışıb doğru, bir-birinə kin, nifrət bəsləmədən yaşamaq lazımdır. Məncə, Yer kürəsi 20-30 faiz yaxşı insanların hesabına indiyə qədər məhv olmayıb.

yarlarını qəbul etmirəm. Qadının gözlərinin quruluşundan çox, həyata baxışının, daxili dünyasının, qəlbinin, davranışının... gözəlliyi önəmlidir.

- Həyat yoldaşınız sizi işinizə, portretini çəkdiyiniz gözəl qadınlara qısqanmır?

- Yox, qısqançlıqlar olmayıb. Biz ailə quranda çox gənc idik və demək olar ki, o da bu sənətin, boyaların, fırçaların içərisində böyüyüb. Hər zaman bir-birimizi başa düşmüşük, dəstəkləmişik, güvənmişik.

Ümumiyyətlə, ailə çox ciddi və məsuliyyətli məsələdir. Tərəflər arasında sevgi, qarşılıqlı hörmət, inam olmalıdır. Mən hər zaman deyirəm ki, ancaq sevgidən doğulan uşaq xoşbəxt olar.

- Xoşbəxtsiniz?

- Bəli. Birinci ona görə ki, gözəl ailəm, sevdiyim sənətim var. Sadə dillə desək, evdən işə gələndə də sevinirəm, işdən evə gedəndə də. Məni evdə uşaqlardan böyüyə hamı həmişə səbirsizliklə gözləyir, evdən bir saat gec çıxanda sevinirlər. Bundan böyük xoşbəxtlik olarmı?!

Bəziləri xoşbəxtliyi vətəndə, yüksək vəzifədə görürlər. Onlar hamısı boş şeydir. Allah boynuma elə gözəl vəzifə qoyub ki, neyirəm başqasını?! Vəzifə təkə kreslodada oturmaq deyil. Xalqına, millətinə, Vətəninə xidmət etməkdir. Mən də bunu fırçamla etməyə çalışıram.

- Əsərlərinizdə insana müsbət enerji verən, pozitiv əhvala kökləyən parlaq rənglər üstünlük təşkil edir.

- Onlar mənim daxili dünyamı ifadə edir.

(*Ardı səhifə 9-da*)

Sakit Məmmədov haqqında məlumat

1958-ci ildə Neftçalada doğulub. Əziz Əzizzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Məktəbini və İ.Repin adına Leninqrad Rəssamlıq Akademiyasını bitirib. Azərbaycanın Əməkdar Rəssamı, UNESCO-nun Beynəlxalq Rəssamlar Federasiyasının üzvü, Rusiya İmperator Rəssamlıq Akademiyasının fəxri akademiki, Avropa Təbiət Elmləri Akademiyasının akademiki, «Vətən oğlu» qızıl ordeninin, «Dədə Qorqud» mükafatının, Leonardo da Vinçi medalının, «Avropanın şərəfi» ordeninin, Rusiyanın nüfuzlu «Minilliyin adamı» mükafatının, Malta Ordeninin Beynəlxalq Cəngavər-Kavalerlər İttifaqının Zabıt xaçının və onlarla digər mükafatın sahibidir. Dəfələrlə Rusiya, Fransa, Türkiyə, Sinqapur, Belçika, Portuqaliya, Cənubi Koreya, Almaniya, İngiltərə və s. ölkələrdə çoxsaylı sərgiləri keçirilib.

- Bu istedad sizə ailənizdən keçib?

- Yox. Mən Neftçalada, sadə balıqçı ailəsində doğulub böyümüşəm. Düşünürəm ki, alın yazımda balıqçı olmaq var idi. Amma öz alın yazımı alın tərirlə yuyub, Allahın rəhmi ilə yenidən yazdım. Uşaqlıqdan çoxlu rəsmlər çəkirdim və zaman keçdikcə bunun həvəs deyil, sevgi olduğunu dərk edəndə qarşıma məqsəd qoydum ki, rəssam olacağam. Bakıya gəlib, burada Əziz Əzizzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Məktəbini fərqlənmə diplomu ilə bitirdim. Əsgərlikdən qayıtdıqdan sonra isə Leninqrad Rəssamlıq Akademiyasında təhsilimi davam etdirdim.

- Yaxşı rəssam olmaq üçün təhsil nə qədər önəmlidir?

- Çox önəmlidir. Rəssam olmaq istəyənlər, ən azından, naturanı doğru-düzgün çəkməyi öyrənməlidir. Mən tələbələri-

bilirəm və ona uyğun davranıram. Mən heç vaxt bu barədə yanılıram.

- İnsanlarda müşahidə etdiyiniz hansı keyfiyyət sizi daha çox narahat edir?

- Bir dəfə müəllim məndən soruşdu ki, insanda ən pis keyfiyyət hansıdır? Cavab verdim ki, namussuzluq. Dedi, ondan daha pisi paxılıqdır. Çünki paxıl insan qarşısındakına zərər vermək üçün hər şey edir. Zaman keçdikcə onun sözlərinin həqiqət olduğunu anladım.

Həqiqətən də, paxıllıq elə hissdir ki, insanı inkişaf etməyə, irəli getməyə qoymur. Mən belə şəxslərə fikir vermərəm. Bəzən haqqında söylədikləri xoşniyyətli olmayan fikirlər qulağıma çatanda da üzünə vurmuram. Hətta belə insanlara o qədər yaxşı münasibət göstərirəm ki, öz davranışlarından utanırlar. Bunu etiraf edənlər, «sizi tanımadan, haqqınızda yanlış fikirdə

Ona görə hər tərəfə yaxşılıq, sevgi toxumu əkmək, xeyirxah olmaq lazımdır ki, insanlıq artсын.

Hər kəs imkanı daxilində ətrafdakı insanlara kömək etməlidir. Yaxşılıq bacarmayanlar isə, heç olmasa, pisliklərdən əl çəksinlər, mənəvi rahatlıq tapsınlar.

- Portretlərinizin qəhrəmanları əsasən qadınlardır...

- Bir dəfə mənə sual verdilər ki, kimlərin portretlərini çəkirsiniz? Cavab verdim ki, gözəl qadınların və ağıllı kişilərin. Dedilər, axı müşahidələrimizə görə, əsərlərinizin arasında kişi portretləri azdır. Bildirdim ki, ağıllı kişilər də azdır, amma gözəl qadınlar çoxdur.

Ancaq mən gözəllik deyəndə qaşı, gözü qəşəng olmağı nəzərdə tutmuram. Allahın yaratdığı hər insan gözəldir. Mən gözəllik yarışmalarının da əleyhinəyəm. Oradakı seçim me-

(Əvvəli səhifə 8-də)

Öz enerjimi əsərlərimə keçirirəm. Heç vaxt müharibəni, ölümü, qan-qadani, qaranlığı çəkmirəm.

Bir dəfə Türkiyədə olarkən İstanbulun bələdiyyə başkanı rəsmlərimə baxdıqdan sonra mənə dedi: «Əsərlərinizə əsasən düşünürəm ki, sizin heç dərindən yoxdur». Dedim, əlbəttə, var. Dərdsiz insan olmaz. Sadəcə, dərdi özüm çəkirəm, kətana yox. Niyə insanların qanını qaraldım, mənfi yükləyim?! Onsuz da dərdləri boğaza qədərdir.

Məni kimsə hədsiz əsəbləşdirsə belə, 15 dəqiqə sonra başqa biri ilə görüşəndə bunu ona qətiyyənlə hiss etdirmirəm. Mənfi enerjini nə özüm qəbul edirəm, nə də başqasına ötürürəm.

Tələbələr də ona görə məndən ol çəkmirlər. Nə sözləri, istəkləri, problemləri, dərdləri olsa, yanıma gəlirlər, mənimlə onlara maraqlı olduğunu deyirlər. Dostlarım da həmçinin. Günündən, saatından asılı olmayaraq, nə vaxt zəng etsəm ki, görüşək, ən önəmli işlərini belə atıb gəlirlər.

- Siz bu parlaq rəngli əsərlərinizlə həm də rəssamlıqda yeni cərəyan yaratmışınız...

- Bəli, opalizm dünyada mənim adımla bağlı olan, rəsmi qeydiyyatdan keçmiş cərəyandır. Opalizm sözü opal daşından götürülüb. Qədim yunan dilindən «gözqamaşdırıcı», latın dilindən «valehedici görünüş» kimi tərcümə edilən bu mineral daşda mövcud olan rəng çəlgisi bütün əsərlərimdə var. Bu həm də onu göstərir ki, heç bir rəssam Tanrının təbiətə bəxş etdiyi rənglərdən əlavə yeni çalar kəşf edə bilməyib.

Sakit Məmmədov: «Alın yazımı alın tərimlə yuyub, yenidən yazdım»

Onu da deyim ki, rəssam rəsm çəkərkən hansısa cərəyan haqqında düşünür. Daxilindən nə gəlişsə, nə hiss edirsə, onu çəkir.

sə, onu çəkir.

- O zaman əsərlərinizi satarkən də qız atası kimi diqqətli və seçici davranırsınız?

- Mütləq. Bu yaxınlarda bir əsərimi 3 nəfər almaq istəyirdi. Xeyli götür-qoy etdim və onu ən çox layiq olana verdim. Bildim ki, sənəti yüksək qiymətləndirən şəxsdir, həm də əsər onun əlində olsa, çoxlu insanlara göstərəcək.

- Türkiyə Rəssamlıq Akademiyasına sizin adınızın verilməsi ilə bağlı

təklifi niyə qəbul etmədiniz?

- Çünki bu təklifi qəbul etsəm, Türkiyədə yaşamaq idim. Azərbaycandan

kənarda qala bilmərəm. Mən Vətənimə, xalqıma çox sevərəm. Hətta hansısa səbəbdən yolunu kəsmək istəyən insanları da. Çünki mənim millətimdir, öz qanımdandır.

ABŞ, Avstriya, İsveçrə kimi ölkələrin universitetlərində dərs demək üçün dəfələrlə dəvət olunmuşam. Amma ölkəmdən uzun müddət ayrı qala bilmərəm.

- Bəs, Azərbaycan Rəssamlıq Akademiyasında niyə dərs demirsiniz?

- Akademiyaya daxil olan tələbə is-

təsə də, istəməsə də, axıra qədər orada təhsil alır, sən də ona dərs deməyə məcbursan. Mən bunu qəbul edə bilmirəm. İstedadlı, sənətə sevgisi olan tələbələr var və onları heç bir təmənnəsiz hazırlayıram. İnanıram ki, aralarından bir neçəsi dünya şöhrətli rəssam olacaq. Bu da mənim üçün yetərli göstəricidir.

- Bu gün Azərbaycanda rəssamlıq sahəsində istedadlı gənc nəsil yetişir?

- Əlbəttə. Nə qədər ki, insanlıq var, yaxşı rəssamlarımız olacaq.

Vaxt var idi ki, müəllimlərimiz, yaşlı insanlar deyirdilər ki, bizim vaxtımızda belə deyildi, indiki gənclər çox bacarıqsızdılar, istedadsızdılar, məsuliyyətsizdirlər və s. Amma elə oldu ki, onlardan da çox titullar aldım, dünyada onlardan da çox tanındım.

Mənim bir-birindən istedadlı 10 tələbəm var. Onlara həmişə deyirəm ki, çalışsınız, məndən də yaxşı rəssam olacaqsınız. Niyə olmasınlar ki?! Düşünürəm ki, nə qədər bacarıqsız, gənclərə yol açmalıyıq. Qoy tələbələrımız bizi geridə qoysunlar. Bu, başımızın ucalıq olar.

Bu gün Azərbaycanda çox gözəl gənclik yetişir və onların işıqlı gələcəyinə, ölkəmizin şöhrətli mədəniyyət xadimləri olacağına inanıram.

- Azərbaycanlı rəssam üçün dünyada tanınmaq, qəbul olunmaq nə dərəcədə asandır?

(Ardı səhifə 11-də)

HYCLADOX

Doxycycline Hyclate 100 mg

HƏDƏFƏ BİR ADDIM...

✓ SİSTİT

✓ PROSTATİT

✓ URETRİT

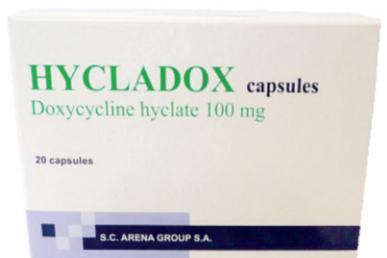
✓ ORXİT

✓ EPİDİDİMİT

✓ SIZANAQLAR

✓ CİVZƏLƏR

✓ PİODERMİYA

1 kapsul gündə 2 dəfə

(Əvvəli səhifə 7-də)

Bu, insanın fizioloji və psixoloji xüsusiyyətlərindən, həmçinin uşaqlıq dövründə yaşadığı iqlim şəraitindən asılıdır.

Ağır meteohəssaslıqdan əziyyət çəkən insanlar xüsusi dispanser müşahidəsində olmalıdır. Ruhü xəstələrdə, nevropatoloqun müşahidəsi altında olan xəstələrdə, ürək-damar və sinir sisteminin xroniki xəstəlikləri olan şəxslərdə hava şəraitinin dəyişməsi dövründə xəstəliyin kəskinləşməsi, ümumilikdə psixosomiyal halın dəyişməsi müşahidə olunur.

Təəssüf ki, tibbi nöqtəyindən nəzərdən havanın dəyişməsinə kəskin reaksiyanın olması patologiyaya hesab edilmir. Hazırda yüksək meteohəssaslıq əlamətləri ilə bu və ya digər dərəcədə əlaqədar olan çoxsaylı xəstəliklər arasında yeni diaqnoz – **meteonevroz** meydana çıxır. Bu, somatik patologiyalarla müşayiət olunmayan nevroloji hal sayılır. Meteonevrozun əsas əlamətləri havanın dəyişməsi ilə əlaqədar əhval-ruhiyyənin kəskin pozulmasıdır. Bu zaman insan tənəffüslərdən, ürək döyünmədən, səbəbsiz başgicəllənmədən, xroniki yorğunluqdan, əsəb gərginliyindən əziyyət çəksə də, tibbi müayinələrin nəticələri normal olur. Göstərilən səbəblərdən meteonevrozu çox zaman simulyasiya hesab edib, xəstəyə lazım olan müalicə təyin etmirlər. Bir çox hallarda hava dəyişikliklərindən psixoloji asılılıq erkən yaş dövründə qazanılır. Meteohəssaslıq **əksər hallarda təmiz havada az vaxt keçirən, bədən tərbiyəsi ilə məşğul olmayan, oturmaq əqli iş rejimində çalışan**, valideynləri hava şəraitinin dəyişməsinə kəskin reaksiya verən insanlarda formalaşır. Müxtəlif xəstəliklərdən əziyyət çəkən xəstələrin 35%-də meteohəssaslıq müşahidə olunur. Belə ki, ürək-damar sistemi xəstəliyi olan hər iki xəstədən birinə, xüsusilə ürəyin işemik xəstəliyindən və hipertoniyadan əziyyət çəkənlərə havanın dəyişməsi mənfi təsir göstərir. Miokard infarktı, yaxud insult keçirmiş, aterosklerozdan əziyyət çəkən xəstələrin əhvalı əhəmiyyətli dərəcədə pisləşir. Oynaqlarda revmatizmdən, tənəffüs, mərkəzi sinir və dayaq-hərəkət sistemləri xəstəliklərindən əziyyət çəkən xəstələr havanın hətta cüzi dəyişməsinə də reaksiya verirlər.

Meteonevroz hazırda xəstəlik kimi tanınmadığından, bu haldan əziyyət çəkən şəxsə, əhval-ruhiyyəsi pisləşsə də, əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi haqqında sənəd verilmir və səmərəli müalicə təyin edilmir. Çünki analizlər və müayinələr nəticəsində orqanizmdə heç bir patoloji dəyişikliklər aşkarlanmır. Buna bax-

mayaraq, meteohəssaslığın xarici əlamətləri iş qabiliyyətini ciddi şəkildə pisləşdirə bilər. O, məsələn, qəza şəraitinin, səhvlərin, qeyri-adekvat hərəkətlərin baş verməsinə səbəb olur.

Sağlam insanlar üçün meteoroloji dəyişikliklər təhlükəli olmasa da, havanın dəyişməsi onlarda da müəyyən reaksiyalar

bilər ki, bu da ciddi fəsadlar törədir. Oksigen qıtlığı zamanı böyrəküstü vəzilərin fəaliyyəti aktivləşir, qanda adrenalinin səviyyəsi yüksəlir və öz növbəsində o, stress halının təhrik edilməsinə səbəb olur. İnsan tez yorulur, əsəbi və acıqlı olur, diqqətinin cəmlənməsi pozulur. Əfsus ki, belə patoloji adaptasiyaya qarşı dərman yoxdur.

ra təbii adaptogenlərdən istifadə olunur. Ancaq bitki mənşəli preparatlar bəzən arterial təzyiqin yüksəlməsinə və ürək döyünməyə səbəb ola bilər. Fiziki aktivliyi uzunmüddətli gəzintilərlə artırmaq, kontrast duş qəbul etmək və masaj da faydalıdır.

Təxirəsalınmaz profilaktika. Bu, hava dəyişikliyi və maqnit fırtınaları zamanı tətbiq edi-

lən səbəbini havanın pis olmasında deyil, ilk növbədə işığın azlığında axtarmaq lazımdır. Belə günlərdə orqanizmi süni işıqlandırma ilə aldatmaq mümkün olmur. Çünki günəş şüası ilə süni işıqlandırıcının spektr tərkibi əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir.

Ümumiyyətlə, gün ərzində, xüsusilə qış fəslində işıqlandırma kifayət qədər təmin edilməlidir. Bu məqsədlə luminescent və enerji sərfini azaldan lampalardan deyil, rahat görmə üçün ən əlverişli sayılan sarı, təbii işıq verən, adi lampalardan istifadə edilməlidir. Payız, qış və yaz fəsilərində gecələr mütləq pəncərəni, yaxud nəfəsliliyi açıq qoymaq lazımdır. Otağa daim təmiz havanın daxil olması insan sağlamlığına və əhvalına müsbət təsir edir.

Autotreninqlə məşğul olmaq da bəzən meteonevroza qalib gəlmək, heç olmasa, əhvalı yüksəltmək üçün faydalı olur.

Ümumiyyətlə, hava şəraitinin kəskin dəyişməsi zamanı **bəzi ümumi qaydalara riayət etmək lazımdır.** Məsələn, bu dövrdə fiziki aktivliyi azaltmaq, idmanla məşğul olmağı təxirə salıb, təmiz havada nəfəs almaq lazımdır. Əgər orqanizmdə müəyyən güclənmə hissi yaranarsa, sürətli addımlarla qısa qaçış etmək olar. Yorğunluq, üzüntü yarada bilən gərgin əqli fəaliyyətdən uzaq olmaq lazımdır. Bədəndən soyuq su axıtmaqla immun sistemini möhkəmləndirmək və orqanizmi xarici mühitin dəyişikliklərinə qarşı davamlı etmək olar. Orqanizmin möhkəmləndirilməsinə tədricən başlamaq, duş qəbul etdikdən sonra bir qədər sərin suyu sürətlə bədəndən axıtmaq lazımdır. Həftədə iki dəfə suyun hərərətini bir dərəcə azaltmaq olar. İmmun sistemin müdafiəsi üçün onu C, A vitaminləri ilə, mineral maddələrlə, mikroelementlərlə, doymamış yağ turşuları ilə təmin etmək lazımdır. Bununla yanaşı, ötlə zəngin yağlı və qızardılmış qidalardan çox istifadədən çəkinmək önəmlidir. Acı ədviyyatları və alkoqolu, ümumiyyətlə, rasiondan çıxarmaq, onları süd və bitki tərkibli pəhrizlərlə əvəz etmək məsləhətdir.

Meteohəssaslıq və meteohəssaslıq azaltmaq məqsədilə qeyd olunan bu tövsiyələr müxtəlif regionlarda və iqlim şəraitində fəaliyyət göstərən həkim personalının meteohəssas insanların, eləcə də müxtəlif mənşəli xroniki somatik xəstəlikləri olan insanların müalicə və profilaktikasına xüsusi diqqət yetirmək və onların müalicəsinə məsuliyyəti artırmaq məqsədi daşıyır. Qeyd etmək lazımdır ki, ayrı-ayrı meteohəssas və xəstə insanlara yardım məqsədilə görülən tədbirlər həkim nəzarəti altında, xüsusi sxemdə və fərdi qaydada aparılmalıdır.

Meteoroloji amillərin sağlamlıq və xəstəliyə təsiri

doğurur, lakin onlar bunu hiss etmirlər. Məsələn, **xüsusilə nəqliyyat sürücüləri** meteoroloji şəraitin kəskin dəyişməsi zamanı diqqətlərini cəmləməkdə çətinlik çəkirlər və nəticədə qəzaların sayı çoxalır.

Atmosfer təzyiqinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsi yüksək gərginliyə və adaptasiya mexanizmlərinin pozulmasına səbəb ola bilər. Bu zaman orqanizmdə baş verən dalğavari proseslər – bioloji ritmlər pozulur, xaotik olur. Hava dəyişməsinə qarşı fizioloji (simptom-suz) reaksiyanı yüngül mehin təsirindən üzərində dalğalar hərəkət edən sakit göllə müqayisə etmək olar. Hava dəyişməsinə qarşı patoloji reaksiya isə orqanizmdə özünəməxsus vegetativ «tufanı» xatırladır. Onun inkişafına vegetativ sinir sisteminin pozulması səbəb olur. Son zamanlar vegetativ pozulmaların sayı getdikcə artır. Bu isə stress, tələsgənlik, hipodinamiya, artıq qida qəbulu və ya kifayət qədər qida qəbul etməmək və s. amillərin təsirləri ilə əlaqədardır.

Orqanizmə həm ümumilikdə iqlim, həm də onun ayrı-ayrı komponentləri təsir edir. Atmosfer təzyiqinin dəyişməsi əsasən iki yolla təsir göstərir: qanın oksigenlə doymasını azaldır («quyu» təsiri) və plevranın, peritonun, oynaqların sinovial qişasının reseptorlarını, həmçinin damarları mexaniki qıcıqlandırır.

Ağır adaptasiya reaksiyasının variantlarından biri qanda oksigenin azalmasıdır. Olduqca təhlükəli olan bu halda bəzən baş beyinin hipoksiyası baş verə

Meteohəssaslıq və meteohəssaslıq azaltmaq üçün bəzi tövsiyələr

Meteohəssaslığa qarşı bir-mənalı tövsiyələr vermək qeyri-mümkündür. Bunların hamısı pasiyentin yaşadığı yerdən, coğrafi şəraitdən, orqanizmin ümumi halından və digər amillərdən asılıdır. Ona görə də bəzi ümumi xarakterli məsləhətlər verməklə kifayətlənmək olar.

İlk növbədə, həkimin konsultasiyası olmadan özünümüalicə ilə məşğul olmaq məsləhət deyil. Xroniki xəstələrdə öncə əsas xəstəliyin müalicə edilməsi, hava proqnozunun qeyri-qənaətbəxş hallarında isə kompleks müalicə ilə profilaktik tədbirlərin aparılması tövsiyə olunur. Profilaktik tədbirlər **planlı, mövsümi və təxirəsalınmaz** şəkildə aparılır.

Planlı profilaktika. Meteohəssaslıqdan əziyyət çəkən şəxslər tam müayinədən keçməli, lazım gələrsə, müalicə olunmalıdırlar. Çünki meteohəssaslıq əlamətləri altında ürək-damar, yaxud nevroloji xəstəliklərin başlanğıc mərhələsi gizlənmə bilər. Meteohəssaslıq zamanı ilin isti fəslində başqa iqlim şəraitində dincəlmək, hava vannası qəbul etmək, dənizdə çimmək, günəşlənmək, fiziki hərəkətlər çox faydalıdır. Bundan əlavə, palçıqla müalicənin, isti və soyuq su ilə kontrast su prosedurları vasitəsilə orqanizmi möhkəmləndirməyin də faydası var.

Mövsümi profilaktika adətən sentyabrın sonunda və fevralda aparılır. Bunun üçün bir sı-

lir. Qoruyucu hərəkət rejimini, qida qəbulunu tənzimləmək və yüngül vegetarian məhsullarına üstünlük vermək lazımdır.

Meteohəssaslığın əsas profilaktikasından biri də **pəhriz saxlamaqdır.** Belə ki, isti hava cəbhəsi yaxınlaşdıqda və havanın oksigen rejimi pozulduqda artıq qida qəbul etmək, orqanizmi yükləmək olmaz. Bu zaman tərkibində askorbin turşusu, kalsium, kalium, dəmir olan balıq, süd, meyvə kimi qidalardan istifadə etmək lazımdır. Arterial təzyiqi yüksək olan insanlar üçün havanın kəskin tərəddüdləri zamanı duz və mayenin miqdarını məhdudlaşdırmaq məsləhətdir.

Meteohəssaslıq tam aradan qaldırmaq həmişə mümkün olmasa da, bu üsullarla reaksiyaları əhəmiyyətli dərəcədə yüngülləşdirmək olur.

Meteohəssaslıq yüksək olan insanlara siklonların və kəskin istiləşmənin yaxınlaşması zamanı orqanizmi oksigenlə zənginləşdirən fiziki məşqlər – yerimək, qaçmaq, tənəffüs gimnastikası və s. tövsiyə etmək olar. Arterial təzyiqi aşağı olan insanlara həmçinin polivitaminlər, müxtəlif stimullaşdırıcı otlardan (eleuterokokk, jənşen) hazırlanan dəmləmələr, tünd çay qəbulu müsbət təsir edə bilər. Xəstələrə şam ağacının iynəyarpaqlarının dəmləməsindən vannalar effektiv təsir edir. Müalicə kursu 12-15 prosedura, vanna qəbulunun müddəti 10-15 dəqiqə, suyun hərərəti 35-37°C dərəcə olmalıdır. Güclü həyəcan zamanı sakitləşdirici otlardan hazırlanmış dəmləmələr, həmçinin bitki mənşəli yüngül təsirli dərmanlar, psixosomatik simptomları yüngülləşdirmək və orqanizmi möhkəmləndirmək üçün vitaminlər, bioloji aktiv əlavələr qəbul etmək olar. Dərman preparatları mütləq həkimlər tərəfindən təyin edilməlidir. Fizioterapiya prosedurları ilə müalicə kursu da faydalıdır.

Günəşin bir neçə gün buludların arxasında gizləndiyi, yağışlı, tutqun payız və ya soyuq qış günlərində bir çox xəstələr depressiya halına çatır, dilxor olur, iztirab çəkirlər. Belə əh-

(Əvvəlki səhifə 9-da)

- Əvvəllər hansısa rəssamın başqa bir ölkədə tanınması, qəbul olunması çox çətin idi və bunun üçün uzun zaman lazım olurdu. Bəzən buna heç zaman da kömək etmirdi. İndi isə sənin çəkdiyin əsəri 1 saniyə içərisində internet vasitəsilə dünyanın bütün qalereya sahibləri görə bilər. Eyni zamanda, bəyənən əsərlər həm də müxtəlif saytlarda paylaşılır. Bu gün mənim əsərlərimi ABS-in, digər ölkələrin ən çox izlənilən saytlarında paylaşılırlar,

çəkə biləmi? Fotoqraf insanın ancaq bir anını əbədləşdirir. Rəssam isə portretini çəkəcəyi adamla xeyli söhbət edir, onun üz cizgiləri ilə tanış olur, iç dünyasına nüfuz edir, xarakterini öyrənməyə çalışır və sonda həmin şəxsin bütün daxili aləmini portretə köçürür. Qara Qarayevin xeyli fotoları var, onları Tahir Salahovun çəkdiyi Qara Qarayev portreti ilə müqayisə edə bilərikmi? Rəssam kətana üreyini, hisslərini, düşüncəsini qoyur. Bu baxımdan klassik rəssamlığı heç bir texnoloji inkişaf gözəndən sala bil-

da asılıb.

- Bu şəkildə sanki Qarabağ şikəstəsinin, muğamlarımızın səsi gəlir... Siz rəsm çəkərkən musiqi dinləyirsiniz?

- Bəli. Ümumiyyətlə, mən musiqini çox sevirəm. Əksər musiqi alətlərində ifa edə bilərəm. Amma rəsm çəkərkən Azərbaycan musiqisi dinləmirəm. Çünki əsər üzərində işləyərkən Rəşid Behbudovu, Flora Kərimovanı, Oqtay Ağayevi və digərlərini, muğamlarımızı dinləyəndə istər-istəməz məni rəsmdən uzaqlaşdırır, başqa yerlərə aparır, ovsunlayır.

varlardan asmaq istəyirik. Təbii ki, bunu rəsmlərin xəstələrə müsbət təsir edəcəyini, onların əhvalını yaxşılaşdıracağını düşünərək asırırlar. Və bu təcrübə uzun illərdir ki, var. Amma bəzən xəstəxana divarlarına elə rəsmlər asırırlar ki, onlar xəstənin psixoloji durumunun düzəlməsindən çox, pisləşməsinə təsir edə

Sakit Məmmədov: «Alın yazımı alın tərimsizlə yuyub, yenidən yazdım»

onları milyonlarla insan izləyir. Ona görə də istedad varsa, mütləq üzə çıxır.

Bəziləri deyirlər ki, insana öləndən sonra qiymət verirlər. Mən bu fikirlə də razı deyiləm. Salvador Dali, Pablo Pikasso və başqaları sağlığında qiymətlərini alıblar.

- Kolleksiyanızda başqa rəssamların da əsərləri var?

- Bəli. Müasir Azərbaycan rəssamlarının – Tahir Salahovun, Səttar Bəhlulzadənin, Mikayıl Abdullayevin, xarici rəssamlardan İlya Repinin və başqalarının əsərləri var.

- Ən çox sevdiyiniz, sizə doğma olan əsəriniz hansıdır?

- Hamısını sevirəm, çünki hər birinə üreyimi qoymuşam. Amma hər dəfə ən sonuncu əsərə daha fərqli münasibət olur. Evin sonbeşiyi kimi. Sonuncu yeddi parçadan ibarət «Mənim yuxularım» əsəridir. 7 metrlik bir qrafikadır. Onu altı aya çəkmişəm. Rəsmdə Adəm və Həvvadan indiyə qədər hər bir element, dünyanın insana yuxu kimi görünən problemləri, xeyirlə şərin mübarizəsi və s. öz əksini tapıb.

- Bir əsəri çəkməyə adətən nə qədər zaman ayırırsınız?

- İki saata da çəkə bilərəm, 20 saata da, günlərlə də. Amma bu zaman fərqi əsərin keyfiyyətinin göstəricisi deyil. Məsələn, Klod Moneinin elə rəsmləri var ki, günlərlə üzərində işləyib, amma 25 dəqiqəyə çəkdiyi mənzərə ən yaxşı əsəri sayılır.

- Hazırda hansı əsər üzərində işləyirsiniz?

- «Toy» rəsmini yekunlaşdırmaq üzrəyəm. Bir müddət öncə Türkiyədə bir toyda iştirak etdim. Orada olan ab-hava o qədər xoşuma gəldi ki, gördüklərimi kətana köçürməyi qərara aldım.

- Müasir dövrdə texnologiyanın yüksək inkişafı, bir çox sahələrdə olduğu kimi, rəssamlıqda da yeni istiqamətlər açır. Elektron rəssamlıq inkişaf edir. Bu təcridən klassik rəssamlığı kölgədə qoymur ki?

- Elektron kitablar çap variantında olanları əvəz edə biləmi? Eyni həzzi yaşadırmı? Əl xalçaları maşınla hörülən-lə eyni tutula biləmi? Və ya hansısa fotoqraf Rembrandtın, Van Deykin yaratdığı portretləri, oradakı hissləri fotoya

məz.

- Mətbuatdan bildiyimizə görə, Monika Beluççi sizdən onun portretini çəkməni xahiş edib.

- Bəli, artıq həmin portret hazırdır. Yaxın zamanda görüş baş tutacaq və əsəri təqdim edəcəyəm.

- Ümumiyyətlə, hansı tanınmış insanların şəxsi kolleksiyasında əsərləriniz var?

- Vladimir Putinin şəxsi kolleksiyasında 4 əsərim var. Eyni zamanda, Süleyman Dəmirəlin, Rauf Denkaşın, Monika Beluççinin, Patrisiya Kaasın, İnqridin, Mirey Matyenin, «Koç qrupu»nun bütün üzvlərinin, Sabancıların, Rusiyanın məşhur simalarından Kasyanovun, Narişkinin, Lujkovun, Dünya Gülüş Federasiyanın prezidenti Rafael Martinetinin... Çoxdur belə insanlar.

Qeyd edim ki, hazırda Vatikan Dövlət Muzeyində də əsərim var. Bu, Roma Papası II İohan Pavelin portretidir. Portretdə onun otağında yerdə Qarabağ xalçasını, masasının üstündə isə Tövrət, İncillə yanaşı, Quranı da təsvir etmişəm. Böyük Britaniya kraliçası II Yelizaveta-nın 90 illik yubileyi münasibətilə isə ona «Cıdır düzü» əsərini çəkdim və ötən il şəxsən hədiyyə etdik. Bu əsərdə Qarabağ qələbəsini təsvir etmişdim. Dağ başına sancılmış bayraq, Dilbaz atı üzərində xan qızı, Qarabağ atları, xarıbülül çiçəyi, çövkən oyunu əks olunmuşdu. Hazırda o əsər Vindzor sarayın-

Ona görə çalışıram ki, klassik musiqiləri – əksər hallarda Motsartı, Vivaldini dinləyim. Amma bu yaxınlarda «Bahar qızı» əsərini çəkərkən bahar əhval-ruhiyyəsi yaratmaq üçün şən milli musiqilərin fonunda işlədim və bundan zövq aldım.

- Musiqinin insan sağlamlığına müsbət təsiri ilə bağlı çox eşitmişik. Sizcə, rəsm əsərləri barədə də eyni fikri söyləmək olarmı?

- Əlbəttə. Bununla bağlı sizinlə bir xatirəni bölüşüm. Üç-dörd il əvvəl Moskvada yaşayan bir qadın mənə yazdı ki, sizinlə görüşmək, əsərlərinizdən almaq istəyirəm. Təbii ki, razılaşırdıq və o, Bakıya gəldi. Xanımınla görüşəndə məni haradan tanıdığını soruşdum. Dedi ki, «Mən güclü stress keçirmişdim və çox ciddi xəstə idim. Həmin dövrdə heç yerdə özümə yer tapa bilmirdim. Bir gün rəfiqəmin evinə getmişdim. Divarda 4 rəsm asılmışdı. Həmin şəkildərdən gözü-mü ayıra bilmirdim. Öyrəndim ki, sizin əsərlərinizdir. «Çətirin altında uşaq» rəsminə isə sanki özümü, öz uşaqlığı-mı gördüm. Portretə baxıb ağladım. Rəfiqəmdən onu mənə satmasını xahiş etdim. O bununla razılaşmasa da, 3-4 aylıq evimdən asmaq üçün mənə verdi. Həmin müddəti o əsərlə yaşadım. Hər gün baxırdım. Bu əsər məni sağaltdı».

Bir də bu yaxınlarda mənə Türkiyə-dən müraciət etdilər ki, böyük klinika açırıq və sizin əsərlərinizi böyüdüb di-

bilər. Ona görə də tibb ocaqlarında xəstəliyə aid yox, gözəl natürmortlar, müsbət əhval, enerji yaradan əsərlər asılsa, yaxşı olar.

- Bayaq tələbələrinizdən danışdınız. Bir az da öz övladlarınız haqqında öyrənək.

- Bir qızım, iki oğlum var. Onlar da mənim tələbələrimdir, hər üçü rəssamdır. Qızım Aynur həm də Azərbaycan Dillər Universitetini bitirib.

Mən tələbələrimi övladlarımdan ayırmıram. Burada ata söhbəti yoxdur, müəllim-tələbə var və hər kəs istedadına görə qazanır.

- Övladlarınızın rəssam olmasında sizin təsiriniz olubmu?

- Mənim təsirim o ola bilər ki, uşaq-lıqdan boyalarla, fırçalarla böyüyüblər. Amma sənət seçiminə qarışmamışam, azadlıq vermişəm. Buna baxmayaraq, istedadları olmasa, heç vaxt bu sahəyə yönəlmələrinə imkan verməzdim.

- Sakit müəllim, saysız-hesabsız titullarınızdan adınızın önündə hansını deyəndə sizə daha xoş olur?

- Xarici ölkələrdə «azərbaycanlı Sakit Məmmədov» deyə təqdim edəndə qürurlanıram. Çox vaxt Azərbaycanın adının çəkilməsini özüm təkid edirəm. Digər hallarda isə elə «Sakit Məmmədov». Bu titulların hamısı sənətimə verilən qiymətdir. Ən önəmli mükafatı isə Allah mənə verib ki, o da istedadıdır. Həyatda çox böyük uğurlar qazanmaq olar. Amma ən vacib olan Allaha yaxın olmaqdır. Düşünürəm ki, mən bunu bacarıram.

- Həkimlərimizə nə arzulayırdınız?

- Rəssam səhv edəndə kətanı korlayır, həkim isə insan həyatını. Ona görə arzu edirəm ki, əllərindən heç vaxt səhv çıxmasın. Vicdanları ağ xalat kimi təmiz olsun. Həmişə insan həyatını xilas etməyin sevincini yaşasınlar, özləri həkimə möhtac olmasınlar.

Mən bütün xəstələrə də cansağlığı arzulayıram. Çünki dünyada sağlamlıqdan dəyərli heç nə yoxdur.

Ü.FƏRZƏLİYEVƏ

BAŞ SPONSOR:

Sağlam gələcək - bizimlə gələcək!

Azərbaycan, Bakı-Az1116, 7-ci mkr. Abay Kunanbayev küç. Tel.: (+99412) 5633717, 5629499
Faks: (+99412) 5633425 E-mail: hbcoltd@ultel.net Web: www.hb-med.com

«Tibb qəzeti» redaksiyası tel: (012) 596-06-61

ÜST-nin bu yüksək qurumu səhiyyə sahəsində mütəxəssis olan, üç il müddətinə seçilən 34 üzvdən ibarətdir. Komitə üzvləri dünya səhiyyəsi qarşısında duran aktual məsələləri müzakirə edir, qlobal miqyasda sağlamlıq problemlərinin həlləməsi üçün yollar arayır, qərarlar qəbul edirlər.

140-cı sessiya çərçivəsində müzakirəyə çıxarılan əsas mövzular qeyri-infeksiyon xəstəliklər, başlıca dərman vasitələri və səhiyyə texnologiyaları, tibbi kadrlar, Davamlı İnkişaf Məqsədləri, vaksinlər, vaksin onilliyi – 2011-2020-ci illər üçün Vaksinlər üzrə Qlobal Fəaliyyət Planı, poliomielit, mikrob əleyhinə preparatlara dayanıqlılıq və digər məsələlərdir.

Marqaret Çan quş qripinə qarşı mübarizədə sayıq olmağa çağırır

Hazırda dünya vaksin ehtiyatları baxımından qrip pandemiyasına qarşı mübarizəyə daha yaxşı hazırdır. Lakin 100 faiz hazırlıqdan danışmaq olmaz.

Bunu ÜST baş direktoru Marqaret Çan ÜST İcraiyyə Komitəsinin 140-cı sessiyasında etdiyi çıxışında deyib. Bütün ölkələri quşlarda quş qripinə xəstəliyinin yayılmasını, habelə insanlarda bu qriplə bağlı xəstələnməni diqqətdə sax-

ÜST İcraiyyə Komitəsinin sessiyası Cenevrədə (İsveçrə) Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) İcraiyyə Komitəsinin 140-cı sessiyası keçirilib.

lamağa davam etməyə çağıran qurum rəhbəri bildirib ki, təkcə keçən ilin noyabrından ev və çöl quşlarında quş qripinin ağır formalarının yayılması barədə 40 ölkədən məlumat daxil olub.

Onun sözlərinə görə, ÜST quş qripinin müxtəlif regionlarda sürətlə yayılmasından və bir-biri ilə qarşılıqlı təsirdə olan böyük miqdarda virus ştamlarının olmasından narahatdır. ÜST rəhbəri deyib: «Asiyada böyük ocaqları müşahidə edilən H5N6 virusu dörd müxtəlif virusun öz genomlarını dəyişdirməsi nəticəsində meydana gələn yeni ştam təsiri başlıyır. Çin isə 2013-cü ildən başlayaraq insanların xəstələnməsinə səbəb

olan H7N9 virusunun mövsümü yayılması haqqında məlumat verir. Hazırda mindən çox adamın bu virusa yoluxması halı qeydə alınıb. Onların 38,5 faizi ölümlə nəticələnib».

Marqaret Çan bildirib ki, dünyada ən son qrip epidemiyası 2016-cı ilin sonunda başlanıb: «Dekabr ayında xəstələrin sayı kəskin artıb. ÜST quş qripinə yoluxan iki qrup adam arasında aparılmış müşahidəyə əsasən bu qripin insanlar arasında ötürülməsini istisna etmir, lakin bu barədə hələ ki təsdiq edilmiş məlumat yoxdur».

Baş direktor xatırladı ki, Beynəlxalq Tibbi-Sanitar Qaydalara əsasən, bütün ölkələr insanların quş qripinə yoluxması hallarını operativ üz çıxarmalı və məlumat verməlidir. «Biz heç vaxt xəstəliyin ilkin mərhələsinin əlamətlərini nəzərdən qaçırmamalıyıq», - deyərək ÜST rəhbəri vurğulayıb.

Marqaret Çan sessiyada Ebola əleyhinə vaksin hazırlanmasında əldə edilən nailiyyətlərdən danışdı. O həmçinin dövlətləri bütün məlumatlarının qiymətini və əksini qaldırmağa çağıraraq və xatırladı ki,

hər il tütün istehlakı qlobal miqyasda altı milyon insanın ölümünə gətirib çıxarıb.

ÜST baş direktoru vəzifəsinə namizədlərin adları açıqlanıb

Sessiya çərçivəsində ÜST İcraiyyə Komitəsi yeni baş direktor vəzifəsinə namizədlərin qısa siyahısını tərtib edib.

Siyahıda əvvəlcə 5 namizədin adı olub. İcraiyyə Komitəsinin üzvləri bu namizədlərlə müsahibə apardıqdan sonra səsvermə yolu ilə onlardan yalnız üçünü seçiblər.

Namizədliyi irəli sürülən 3 nəfər Efiopiya təmsilçisi Tednos Adhanom Gebreyezus, Böyük Britaniyadan David Nabarro və Pakistan nümayəndəsi Sani Niştardır. Onların adları 2017-ci ilin may ayında Ümumdünya Səhiyyə Assambleyasına təqdim olunacaq.

Assambleyanın sessiyasında keçiriləcək səsvermə zamanı ÜST-nin üzvü olan dövlətlər bu üç namizəddən birini qurumun baş direktoru vəzifəsinə seçəcəklər.

Yeni baş direktor öz vəzifələrinin icrasına 2017-ci ilin iyulunda başlayacaq.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının statistik göstəricilərinə görə, ürək-damar sistemi xəstəlikləri dünyada xəstələnmə və ölüm hallarının səbəbi kimi birinci yeri tutur. Bu sahədə daim yeni effektiv preparatların və müalicə üsullarının axtarışı ilə bağlı araşdırmalar aparılır. Ürək-damar xəstəliklərinin azaldılması, fəsadlarının aradan qaldırılması və ölüm hallarının maksimum dərəcədə qarşısının alınması məqsədilə Avropa ölkələrinin və Amerikanın qabaqcıl klinikaları, elmi-tədqiqat mərkəzləri, universitet kafedraları müntəzəm olaraq yeni molekullar üzərində tədqiqat işləri və eksperimentlər həyata keçirir.

Bu cür xəstəliklərin müalicəsində Almaniyanın HEEL şirkətinin istehsalı olan, təbii tərkibli CRALONİN preparatı son zamanlar daha aktualdır. Dünyanın aparıcı klinikaları tərəfindən sınaqdan keçirilən CRALONİN yüksək terapevtik effektə malik olduğuna görə, ürək-damar xəstəliklərindən əziyyət çəkən pasiyentlərin müalicəsində çox geniş istifadə olunan preparatlar sırasına daxil edilib.

Ürək-damar xəstəlikləri zamanı effektiv biotənziqləyici terapiya

1990-cı ildə Almaniya kompleks bioloji preparat olan CRALONİNin effektivliyi və təhlükəsizliyini öyrənmək məqsədilə 2178 pasiyentin iştirakı ilə multisentrik tədqiqat aparılıb. Preparat ürəyin müxtəlif funksional xəstəlikləri, infarktdan sonrakı ağrılar, «qocalıq ürəyi», stenokardiya və hipertoniya diaqnozu qoyulmuş xəstələrə təyin edilib. 80% hallarda «çox yaxşı» və «yaxşı» nəticələr, 7% hallarda az effektivlik müşahidə olunub.

Tədqiqatın nəticələri CRALONİN preparatının yüksək tolerantlığa və yumşaq təsirə malik olduğunu aşkar edib və heç bir ciddi əlavə təsirin olmadığını sübuta yetirib.

Almaniyada 1993-1997-ci illərdə 7 290 000 qutu CRALONİN (damcı) preparatı pasiyentlər tərəfindən istifadə olunub. Bu müddət ərzində heç bir əlavə effekt aşkar edilməyib.

CRALONİN preparatının tərkibi Crataegus, Spigelia bitkilərindən və Kalium karbonium mineral komponentindən ibarətdir. Məlumdur ki, stenokardiya, hipertoniya xəstəliyi, ateroskleroz, psixi-sinir oyanıqlığı, klimakterik nevroz kimi hallarda Crataegus – yemişan bitkisindən geniş istifadə olunur. CRALONİNin digər yemişan tərkibli preparatlardan fərqi ondan ibarətdir ki, həmin

preparatların tərkibində yemişanın yalnız meyvələrindən alınmış komponent olduğu halda, CRALONİNin tərkibində yemişanın meyvə, çiçək və yarpaqlarından alınan komponentlər vardır. Bu unikal kombinasiya daha uzunmüddətli və güclü təsirə malikdir. Spigelia və Kalium karbonium Crategusun ürək-damar sisteminə göstərdiyi effektiv təsiri tamamlayıb gücləndirərək, müalicəvi təsirin daha tez əmələ gəlməsini təmin edir.

CRALONİNin tərkibinə daxil edilmiş 3 təbii komponent öz xüsusiyyətlərinə görə orqanizmə damarməngəci, sedativ, hipotenziv, antiaritmik, metabolik təsir göstərir. Preparatın təsiri nəticəsində ürək ağrıların çəkilməsi ilə yanaşı, ürək yığılmalarının sayı, miokardın oksigenə olan tələbatı azalır, koronar qan dövranı yaxşılaşır və ödemlər çəkilir. CRALONİN mərkəzi və periferik qan dövranına təsir etməklə qan təzyiqini tənzimləyir. Refraktor fazanın uzanması

hesabına antiaritmik effekt əldə olunur.

CRALONİN preparatının təyini allopatik preparatların təyini zamanı ortaya çıxan əlavə təsirlərin aradan qaldırılmasına, dozanın azaldılmasına, bəzən tamamilə bu preparatların qəbulunun dayandırılmasına köməklik göstərir.

Daxilə qəbul edilən, damcı formasında buraxılan CRALONİN preparatı müalicəvi effektivinə görə uzun illərdir ki, ürək-damar sistemi xəstəliklərində həm monoterapiya, həm də kompleks müalicə sxemlərinin tərkibində müvəffəqiyyətlə istifadə olunur.

Kompleks bioloji preparat olan CRALONİN kardioloji xəstəliklərin müalicəsində yüksək effektivlik və təhlükəsizlik tələblərinə cavab verən əvəzsiz preparatdır!

İstifadə qaydası: 10 damcı, gündə 3 dəfə, yeməkdən 30 dəqiqə əvvəl.

Azərbaycanda eksklüziv nümayəndə: İKŞ «Planeta»

Ünvan: Bakı, 3 mkr., Pişəvəri küç., 110 (Cavadxan küç., 24),

Memar Əcəmi metrosunun yaxınlığında

Tel.: (012) 430 89 49, 430 30 10

fb.combioloji.tababat

www.btk.az

BAŞ SPONSOR:

Sağlam gələcək - bizimlə gələcək!

Azərbaycan, Bakı-Az1116, 7-ci mkr. Abay Kunanbayev küç. Tel.: (+99412) 5633717, 5629499
Faks: (+99412) 5633425 E-mail: hbcoltd@ultel.net Web: www.hb-med.com

«Tibb qəzeti» redaksiyası tel: (012) 596-06-61

AŞAĞIDAKI TİBB MÜƏSSISƏLƏRİ GÖSTƏRİLƏN VAKANT YERLƏRƏ MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Xaçmaz Rayon Mərkəzi Xəstəxana

RMX Tibb bacısı (qardaşı) - 6.0 Əməliyyat otağının tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Pəhriz üzrə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Rentgen-texnik - 2.0 Əczaçı - 1.0 Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 30.0 Xudat Şəhər Xəstəxanası Laborant - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Yeni həyat KXSX Feldşer - 1.0 Laborant - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Yalama KXSX Mama - 1.0 Vərəm Əleyhinə Xəstəxana Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Pəhriz üzrə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Rentgen-texnik - 1.0 Təcili Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyası Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Alekseyevka HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mama - 1.0 Alic-qışlaq TM Məntəqə müdiri - 1.0 Aşağı Zeyd HM Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Bostançı TM Mama - 1.0 Çarxı HM Mama - 2.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Hacəlibəy TM Mama - 1.0 Hülövlü HM Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 İdrisoba TM Məntəqə müdiri - 1.0	Köhnə Xaçmaz HM Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Feldşer - 1.0 Müşfiq TM Məntəqə müdiri - 1.0 Müşkür HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Feldşer - 1.0 Nabran HM Mama - 1.0 Niyazoba HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Feldşer - 1.0 Qalağan HM Feldşer - 1.0 Qaraqurdu HM Feldşer - 1.0 Qoçaqqazma TM Mama - 1.0 Qusarçay KXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 4.0 Mama - 1.0 Sayad HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mama - 1.0 Seyidlikənd yerli TM Mama - 1.0 Sərkarlı TM Məntəqə müdiri - 1.0 Yeni-Sudur TM Məntəqə müdiri - 1.0 Manafoba TM Məntəqə müdiri - 1.0 Uzunoba HM Mama - 1.0 Xaspoladoba TM Mama - 1.0 Nərəcan HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Ağyazbuduq HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mama - 1.0 Ünvan: N.Nərimanov, 49. Telefon: (02332) 5 - 24 - 74
---	--

3 nömrəli Şəhər Klinik Xəstəxanası
Tibb bacısı (qardaşı)-2.0 (ren.ş.)
Feldşer-laborant - 1.0
Ünvan: Ə.Məmmədəliyev, 20.
Telefon: 450 - 21 - 72

6 nömrəli Birləşmiş Şəhər Xəstəxanası
Tibb bacısı (qardaşı) - 4.0
Mama - 1.0
Ünvan: Azadlıq pr., 195.
Telefon: 412 - 38 - 41

9 nömrəli Şəhər Poliklinikası
Tibbi statistik - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 5.0 (kabinet)
Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 5.0
Ünvan: Mircəlal küç.
Telefon: 568 - 08 - 30

10 nömrəli Şəhər Poliklinikası
Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0
Tibbi statistik - 1.0
Müalicəvi bədən tərbiyəsi üzrə təlimatçı - 1.0
Ünvan: Azadlıq pr., 176.
Telefon: 561 - 75 - 77

2 saylı Uşaq Stomatoloji Poliklinikası
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Ünvan: Dilarə Əliyeva, 112.
Telefon: 594 - 19 - 16

2 nömrəli Tələbə Poliklinikası
Feldşer-laborant - 1.0
Ünvan: Azadlıq pr., 120.
Telefon: 493 - 19 - 33

7 nömrəli Uşaq Poliklinikası
Tibb bacısı (qardaşı) -1.0
Ünvan: Təbriz, 97.
Telefon: 566 - 41 - 41

11 nömrəli Şəhər Poliklinikası
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Ünvan: S.Vurğun 8
Telefon: 428 - 20 - 60

Qeyd: Müsabiqədə iştirak etmək istəyən namizədlər elan dərc olunduğu gündən etibarən 30 gün ərzində aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:
o müəssisə rəhbərinin adına yazılmış ərizə;
o şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;
o təhsil və ixtisas haqqında sənədlərin surəti;
o əmək kitabçasının surəti (mövcud olduğu halda);
o sağlamlıq haqqında arayış;
o nikah haqqında şəhadətnamənin surəti (mövcud olduğu halda).

Qəbələ Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

RMX
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Tibbi statistik - 1.0
Laza TM
Məntəqə müdiri - 1.0
Ünvan: 28 May, 1.
Telefon: (02420) 5-00-03

Azərbaycan Tibb Universiteti Tədris Cərrahiyə Klinikası
Tibb bacısı (qardaşı) - 15.0
Provizor - 1.0
Laborant - 2.0
Ünvan: Mirqasimov, 2.
Telefon: 449 - 82 - 54

Məhkəmə Psixiatrik Ekspertiza Mərkəzi
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Böyük tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (stasionar)
Ünvan: A.Hüseyn, 6971.
Telefon: 455 - 44 - 79

Bakı Sağlamlıq Mərkəzi
Tibb bacısı (qardaşı) - 5.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 (yenidöğ.)
Ünvan: Azadlıq pr., 112.
Telefon: 440 - 98 - 45

Respublika QİÇS-lə Mübarizə Mərkəzi
Feldşer-laborant - 2.0 (Quba regional lab.)
Əczaçı -1.0
Ünvan: Mirqasimov, 18.
Telefon: 510 - 08 - 69

7 nömrəli Uşaq Yoluxucu Xəstəliklər Xəstəxanası
Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0
Rentgen-texnik - 1.0
Ünvan: Qaradağ, 69.
Telefon: 496 - 15 - 55

14 nömrəli Birləşmiş Şəhər Xəstəxanası
Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0
Ünvan: Rasim İmanov, 2.
Telefon: 453 - 51 - 21

8 nömrəli Şəhər Poliklinikası
Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 3.0
Ünvan: Hidayəzadə, 11.
Telefon: 567 - 62 - 26

Kliniki Tibbi Mərkəz
Tibb bacısı (qardaşı) - 10.0 (hemodializ şöbəsi)
Ünvan: Mirqasimov, 1.
Telefon: 597-99-00

Xocavənd Rayon Mərkəzi Xəstəxanası
RMX
Mama - 2.0 (doğum ş.)
Muğanlı KHM
Mama - 1.0
Qaradağlı KHM
Mama - 1.0
Əmiranlar KXSX
Mama - 1.0
Salakətin TM
Məntəqə müdiri - 1.0
Ünvan: Beylaqanda
Xocavənd qəs.
Telefon: (02122) 3 - 54 - 00

Respublika Narkoloji Mərkəzi
Tibb bacısı (qardaşı) - 4.0
Ünvan: Zığ şosesi, 13.
Telefon: 373 - 82 - 66

Kürdəxanı Sağlamlıq Mərkəzi
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Ünvan: H.Hacıyev, 12.
Telefon: 551 - 81 - 03

1 nömrəli Uşaq Somatik Sanatoriyası
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Masaj üzrə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Laborant - 1.0
Ünvan: M.Mirəliyev, 107.
Telefon: 455 - 28 - 23

2 nömrəli Vərəm Əleyhinə Dispanser
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Ünvan: R.Bağirov, 30.
Telefon: 424 - 84 - 57

35 nömrəli Şəhər Poliklinikası
Əczaçı - 1.0
Ünvan: 1-ci mədən, 30-cu korpus.
Telefon: 411 - 10 - 59

39 nömrəli Şəhər Poliklinikası
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (məktəb, ped.b.)
Müalicəvi bədən tərbiyəsi üzrə təlimatçı - 1.0
Ünvan: Xiyabani, 25.
Telefon: 533 - 69 - 25

16 nömrəli Birləşmiş Şəhər Xəstəxanası
Tibb bacısı (qardaşı) - 5.0
Provizor - 1.0
Mama - 1.0
Ünvan: Çilov adası
Bünyadzadə, 1.
Telefon: 521-14-96

Göyçay Rayon Mərkəzi Xəstəxanası
RMX
Tibb bacısı (qardaşı) - 13.0
Əczaçı - 1.0
Tibbi statistik - 1.0
Uşaq Xəstəxanası
Tibb bacısı (qardaşı) - 15.0
Rentgen-texnik - 1.0
Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyası
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Biğır HM
Tibb bacısı (qardaşı) - 5.0
Mama - 1.0
Çaxırlı HM
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Mama - 1.0
Cəyirli HM
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Mama - 1.0
Feldşer - 1.0
Hacalıxənd TM
Mama - 1.0
Ahikənd TM
Məntəqə müdiri - 1.0
İkinci Ərəbcəbirli HM

Respublika Perinatal Mərkəzi
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Mama - 2.0
Ünvan: Y.Səfərov, 12.
Telefon: 489 - 51 - 33

İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzi
Tibb bacısı (qardaşı)-1.0 (amb.ş.)
Ünvan: H.Zərdabi, 96.
Telefon: 431 - 60 - 88

Bakı Şəhər Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyası
Tibbi statistik - 1.0
Çağırış üzrə tibb bacısı (qardaşı) - 10.0
Ünvan: Bakıxanov, 42.
Telefon: 440 - 42 - 33

Respublika Uşaq Klinik Xəstəxanası
Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0
Ünvan: X.Zərdabi.
Telefon: 431 - 21 - 13

5 nömrəli Uşaq Yoluxucu Xəstəliklər Xəstəxanası
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Ünvan: S.Şuşinski, 6.
Telefon: 425 - 39 - 37

3 nömrəli Uşaq Xəstəxanası
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Ünvan: Z.Əliyev pr., 42.
Telefon: 498 - 72 - 41

2 nömrəli Şəhər Poliklinikası
Tibb bacısı (qardaşı) -1.0
Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Ünvan: Lermantov, 123.
Telefon: 492 - 05 - 50

1 nömrəli Respublika Psixiatriya Xəstəxanası
Tibb bacısı (qardaşı) - 5.0
Ünvan: Şeyx Hüseyn, 69/71.
Telefon: 455 - 10 - 91

İncə HM
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Kürdəşaban TM
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Mama - 1.0
Məlikkənd HM
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Potu KHM
Mama - 1.0
Qaraməryəm KXSX
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Qızlağac HM
Mama - 2.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Şahsoltanlı TM
Mama - 1.0
Qaraxıdır TM
Mama - 1.0
Şəkər HM
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Feldşer - 1.0
Ünvan: Nizami, 83.
Telefon: (02027) 4 - 06 - 21

Abşeron Rayon Mərkəzi Xəstəxanası
RMX
Anesteziat - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Uşaq Poliklinikası
Tibb bacısı (qardaşı)-1.0 (məktəb)
Qobu QX
Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Ünvan: Qolubiyə, 4.
Telefon: 342 - 61 - 40

Lənkəran RMX Şürük KXSX
Tibb qeydiyyatçısı - 1.0
Ünvan: Nizami, 67.
Telefon: (02525) 4 - 79 - 32

Füzuli Müalicə Diaqnostika Mərkəzi
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Ünvan: Böyük Bəhmənli kəndi.
Telefon: (02631)4-00-96

AŞAĞIDAKI TİBB MÜƏSSISƏLƏRİ GÖSTƏRİLƏN VAKANT YERLƏRƏ MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Sabirabad Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

RMX Tibb bacısı (qardaşı) - 29.0 Feldşer - 1.0 Pəhriz üzrə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Rentgen-texnik - 2.0 Anesteziqist - 2.0 Tibbi statistik - 2.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0 (derm.kab.) Vərəm Əleyhinə Xəstəxana Tibb bacısı (qardaşı) - 5.0 Rentgen-texnik - 1.0 Regional Perinatal Mərkəz Anesteziqist - 2.0 Axısxa (Qaralı) KXSX Mama - 3.0 Axtaçı Muğan KXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Feldşer - 1.0 Azadkənd HM Tibb bacısı (qardaşı) - 4.0 Bala Həşimxanlı HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Feldşer - 1.0 Balakənd TM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Məntəqə müdiri - 1.0 Bulduq HM Mama - 1.0 Cavad HM Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0 Mama - 1.0 Çığırğan TM Məntəqə müdiri - 1.0 Çölağaməmmədli TM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Çölbeşdəli HM Mama - 1.0 Feldşer - 1.0 Dadaşbəyli TM Mama - 1.0 Həsənəli TM Mama - 1.0 Kovlar TM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mınbaşı TM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Moranlı HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mama - 1.0 Muğangəncəli HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mürsəlli HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Məmişlər HM Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Feldşer - 1.0 Narlıq TM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Məntəqə müdiri - 1.0	Nizami KXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0 Mama - 3.0 Nəsimi TM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Qalaqayın HM Tibb bacısı (qardaşı) - 4.0 Feldşer - 1.0 Qaragüney HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mama - 1.0 Qaratuğay HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mama - 1.0 Qasımbəyli HM Mama - 2.0 Qəzli KXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mama - 1.0 Sarxanbəyli HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Şıxsalahlı HM Feldşer - 1.0 Türküdi TM Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Yaxadəllək KXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 4.0 Mama - 1.0 Qaratəpə KXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Mama - 1.0 Yolçubəyli HM Feldşer - 1.0 Mama - 1.0 Yuxarı Axtaçı TM Mama - 1.0 Zəngənə HM Mama - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Əhmədabad HM Mama - 1.0 Şəhriyar HM Feldşer - 1.0 Ətcələr TM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Surra TM Mama - 1.0 Güdəcuhur TM Mama - 1.0 Bulaqlı TM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Balvar TM Məntəqə müdiri - 1.0 Həşimxanlı TM Mama - 1.0 Poladtoğay TM Məntəqə müdiri - 1.0 Çöldəllək TM Məntəqə müdiri - 1.0 Ünvan: H.Əliyev, 97. Telefon: (02123) 5 - 52 - 99
--	---

ET Travmatologiya və Ortopediya İnstitutu

Travmatologiya və plastik cərrahiyyə bölməsi üçün (şüa diaqnostikası ixtisası üzrə) kiçik elmi işçi - 1.0

Sümük patologiyası və irinli travma bölməsi üçün baş laborant (mikrobiologiya) - 1.0; baş laborant (biokimya) - 1.0

Böyükklərin ortopediyası və travmanın fəsadları bölməsi üçün baş laborant (biokimya) - 1.0

Ünvan: A.Səhhət, 32.

Telefon: 440 - 33 - 86

Qeyd: Müsabiqədə iştirak etmək istəyən namizədlər elan dərc olunduğu gündən etibarən 30 gün ərzində aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- o müəssisə rəhbərinin adına yazılmış ərizə;
- o şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;
- o təhsil və ixtisas haqqında sənədlərin surəti;
- o əmək kitabçasının surəti (mövcud olduğu halda);
- o sağlamlıq haqqında arayış;
- o nikah haqqında şəhadətnamənin surəti (mövcud olduğu halda).

Şəmkir Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

RMX Feldşer - 2.0 (təşk.met.kab.) Pəhriz üzrə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (üm.h.) Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0 (yol.xəs.ş.) Laborant - 1.0 (an. rean.ş.) Laborant - 1.0 (lab.ş.) Rentgen-texnik - 1.0 (şüa-d.ş.) Tibb bacısı (qardaşı) - 10.0 (pol.ş.) Provizor - 1.0 (apteq) Uşaq Xəstəxanası Rentgen-texnik - 1.0 Vərəm Əleyhinə Xəstəxana Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Laborant - 1.0 Doğum Evi Laborant - 1.0 Mama - 1.0 Abbashlı HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Feldşer - 1.0 Aşağı Seyfəlli HM Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Çənlibel KXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0 Mama - 2.0 Laborant - 1.0 Çınarlı QXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Dəllər HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Hacıahlar TM Məntəqə müdiri - 1.0 Şiştəpə HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mama - 1.0 Yeni Göyçə HM Feldşer - 1.0 Mama - 1.0 Yeni Həyat HM Feldşer - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Keçili HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mama - 1.0 Qılıncbəyli HM Mama - 1.0 İrmaşlı HM Tibb bacısı (qardaşı) - 6.0 Feldşer - 1.0 Zəyəm Cırdaxan HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Dəllər Cırdaxan HM Mama - 1.0 Yuxarı Seyfəli HM Mama - 1.0 İrmaşlı (Dağ Daşbulaq yaşayış sahəsi) TM Məntəqə müdiri - 1.0 Talış TM Məntəqə müdiri - 1.0 Qasımahlılar TM Məntəqə müdiri - 1.0 Aşağı Çaykənd TM Məntəqə müdiri - 1.0 Ünvan: Ş.Qurbanov, 2. Telefon: (02230) 5 - 67 - 33

Zaqatala Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

RMX Tibb bacısı (qardaşı)-1.0 (cər.ş.) Tibb bacısı (qardaşı)-1.0 (ped.ş.) Muxaxçay HM Feldşer -1.0 Aşağı Tala HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Ələsgər TM Məntəqə müdiri -1.0 Ünvan: Vidadi, 32. Telefon: (02422) 5-23-00

Ucar Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

RMX Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 3.0 (pol.ş.) Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (pol.ş.) Diş texniki - 1.0 (stom.kab.) Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (yol.xəs.ş.) Anesteziqist - 2.0 (an.rea.ş.) Tibb bacısı (qardaşı) - 4.0 (terap.ş.) Feldşer-laborant - 1.0 (labor.ş.) Rentgen-texnik - 1.0 (şüa.diaq.ş.) Feldşer - 1.0 (TTTTY ş.) Uşaq Xəstəxanası Tibb bacısı (qardaşı)-5.0 (pol.ş.) Böyük tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (pol.ş.) Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (pol.ş.) Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 (yol.xəs.ş.) Tibb bacısı (qardaşı)-1.0 (cər.ş.) Tibb bacısı (qardaşı)-1.0 (ped.ş.) Qazıqumlaq KXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Mama - 2.0 Alpout HM Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Boyat HM Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Bərgüşad KXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Mama - 1.0	Küçəkənd HM Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Lək HM Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Mama - 1.0 Müsüslü HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mama - 1.0 Məlikballı TM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Məntəqə müdiri - 1.0 Qarabörk HM Feldşer - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0 Mama - 1.0 Qaradağlı HM Feldşer - 1.0 Mama - 1.0 Qaracallı HM Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0 Əlikənd HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Qazyan HM Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Yuxarı Silyan HM Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0 Qulbəndə TM Mama - 1.0 Məntəqə müdiri - 1.0 Türkcəi TM Məntəqə müdiri - 1.0 Pirkənd TM Mama - 1.0 Ünvan: Dədə Qorqud, 76. Telefon: (02021) 3 - 01 - 70
--	--

Gəncə Şəhər Səhiyyə İdarəsi

A.Səhhət adına 1 nömrəli Şəhər Xəstəxanası Mama - 2.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 4.0 Rentgen-texnik - 3.0 Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Stansiyası Feldşer - 1.0 Akademik Z.Məmmədov adına Təcili Tibbi Yardım Xəstəxanası Rentgen-texnik - 1.0 Əczaçı - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Yoluxucu Xəstəliklər Xəstəxanası Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 2 nömrəli Şəhər Xəstəxanası Tibbi statistik - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 1 nömrəli Birləşmiş Uşaq Xəstəxanası Laborant - 1.0 2 nömrəli Birləşmiş Uşaq Xəstəxanası Pəhriz üzrə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Müalicəvi bədən tərbiyyəsi üzrə təlimatçı - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Əczaçı - 1.0 Kardioloji Xəstəxana Əczaçı - 1.0 Oftalmoloji Xəstəxana Əczaçı - 1.0 Tibbi statistik - 1.0 Psixiatrik Xəstəxana Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Vərəm Əleyhinə Xəstəxana Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Endokrinoloji Xəstəxana Əczaçı - 1.0 Narkoloji Dispanser Əczaçı - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Psixonevroloji Dispanser	Əczaçı - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Qadın Məsləhətxanası Əczaçı - 1.0 Laborant - 2.0 Regional Perinatal Mərkəz Əczaçı - 1.0 Laborant - 1.0 Körpələr Evi Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Müharibə və Əmək Veteranları Poliklinikası Əczaçı - 1.0 Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Uşaq Stomatoloji Poliklinikası Diş texniki - 1.0 1 nömrəli Uşaq Poliklinikası Əczaçı - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 1 nömrəli Şəhər Poliklinikası Əczaçı - 1.0 2 nömrəli Şəhər Poliklinikası Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Rentgen-texnik - 2.0 2 nömrəli Uşaq Poliklinikası Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Rentgen-texnik - 1.0 3 nömrəli Uşaq Poliklinikası Laborant - 1.0 Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 3 nömrəli Şəhər Poliklinikası Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 4 nömrəli Uşaq Poliklinikası Əczaçı - 1.0 5 nömrəli Şəhər Poliklinikası Əczaçı - 1.0 Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 6 nömrəli Şəhər Poliklinikası Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Əczaçı - 1.0 Müalicəvi bədən tərbiyyəsi üzrə təlimatçı - 1.0 Ünvan: Nizami, 40. Telefon: (02225) 6-55-33
--	---

AŞAĞIDAKI TİBB MÜƏSSİSƏLƏRİ GÖSTƏRİLƏN VAKANT YERLƏRƏ MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Quba Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

RMX Rentgen-texnik - 1.0
Mama - 2.0
Tibb bacısı (qardaşı)-1.0 (cər.ş.) Laborant - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı)-4.0 (terap.ş.) **Qələdüz TM**
Tibb bacısı (qardaşı)-3.0(ped.ş.) Məntəqə müdiri - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 **Rük HM**
(kons.uşaq pol.ş.) Feldşer - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı)-6.0 (vərem ş.) Mama - 1.0
Laborant - 6.0 (klin.diaqn.lab.) **Xaltan HM**
Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0 (psi-xos.ş.) Mama - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 **Xınalıq HM**
(yolux.xəst.ş.) Mama - 1.0
Əczaçı - 1.0 (aptek ş.) **Yalavanc TM**
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Məntəqə müdiri - 1.0
(şüa-diaq.ş.) **Yuxarı Tülökəran TM**
Tibb bacısı (qardaşı)-4.0 (fiziot.ş.) Məntəqə müdiri - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı)-1.0 (ginek.ş.) **Zizik TM**
Mama - 1.0
Quba Regional Perinatal Mərkəzi **Zərdabi HM**
Tibbi statistik - 1.0 Mama - 2.0
Laborant - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 **Rustov HM**
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 **Vladimirovka HM**
(yenidoğ.ş.) Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Psixonevroloji Reabilitasiya Mərkəzi Mama - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 6.0 **Aşağı Xuc TM**
Baş tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Mama - 1.0
Alekseyevka HM Məntəqə müdiri - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 **Əlibəyqışlaq TM**
Mama - 1.0
Alpan HM Məntəqə müdiri - 1.0
Mama - 1.0 **Güləzi TM**
Aşağı Atuc HM Məntəqə müdiri - 1.0
Feldşer - 1.0 Mama - 1.0
Mama - 1.0 **Dəlləkli TM**
Aşağı Tülökəran HM Mama - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 **Utuq TM**
Mama - 2.0 Məntəqə müdiri - 1.0
Amsar TM Məntəqə müdiri - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 **Tülər TM**
Mama - 1.0 Məntəqə müdiri - 1.0
Birinci Nügədi HM **Çarxaçu TM**
Mama - 2.0 Məntəqə müdiri - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 **İsnovqışlaq TM**
Məntəqə müdiri - 1.0
Hacıqayıb TM Mama - 1.0
Məntəqə müdiri - 1.0 **Gədikqışlaq TM**
Mama - 1.0 Məntəqə müdiri - 1.0
İkinci Nügədi HM **Küsnəqazma TM**
Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0 Məntəqə müdiri - 1.0
Kunxırt HM **Pirvahid TM**
Mama - 1.0 Mama - 1.0
Möhüç TM **Şuduq TM**
Məntəqə müdiri - 1.0 Məntəqə müdiri - 1.0
Qamqam TM **Xaruşa TM**
Mama - 1.0 Məntəqə müdiri - 1.0
Qaraçay TM **Talabı TM**
Mama - 1.0 Məntəqə müdiri - 1.0
Qırmızı QHM **Muçu TM**
Mama - 2.0 Məntəqə müdiri - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 **Buduq TM**
Qonaqkənd QSX Məntəqə müdiri - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 **Ünvan: Fətəli xan küç., 12.**
Feldşer - 1.0 **Telefon: (02333) 5 - 19 - 70**

Samux Rayon Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi

Tibbi statistik - 1.0
Ünvan: A. Nəbiyev, 17-51.
Telefon: (02227) 5 - 21 - 34

Şabran Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

Tibb bacısı (qardaşı) - 11.0
Ünvan: H.Əliyev pr., 97.
Telefon: (02335) 3-27-86

Qusar Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

RMX Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
(hemod.ş.)
Əczaçı - 1.0 (pol.ş.)
Sudur HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Düztahir HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Hil HM Mama - 1.0
Şirvanovka HM Feldşer - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Xuluq TM Məntəqə müdiri - 1.0
Böyük Mürüq TM Məntəqə müdiri - 1.0
Yuxarı Tahircal TM Məntəqə müdiri - 1.0
Haçatala TM Məntəqə müdiri - 1.0
Ləzə TM Məntəqə müdiri - 1.0
Ünvan: H.Əliyev, 148.
Telefon: (02338) 5 - 56 - 73

Ağdaş Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

Ləki QX Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Qolqəti HM Mama - 1.0
Ünvan: Azadlıq, 166.
Telefon: (02023) 5 - 55 - 44

Siyəzən Regional Müalicə Diaqnostika Mərkəzi

Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Mama - 1.0
Ünvan: Babək, 48a.
Telefon: (02330) 4-09-76
Naftalan ŞMX
Mama - 1.0
Baş tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Ünvan: Həsənzadə, 5.
Telefon: (02235) 2-16-24

Samux RMX

Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Mama - 1.0
Ünvan: A.Nəbiyev, 1.
Telefon: (02227) 5-10-27

Şəki Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

RMX Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Əməliyyat otağının tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Birləşmiş Uşaq Xəstəxanası Əməliyyat otağının tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Kiçik Dəhnə KX Mama - 1.0
Köbər Zəyzid KTM Mama - 1.0
Ünvan: M.Ə.Rəsulzadə pr., 164.
Telefon: (02424) 5-21-25

Kəlbəcər Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

Rentgen-texnik - 1.0
Tibbi statistik - 1.0
Anesteziq - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Mama - 1.0
Pəhriz üzrə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Provizor - 1.0
Ünvan: Gəncə şah., Gülüstən qəsəbəsi. Telefon: (02225) 8 - 49 - 08

Astara Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

RMX Laborant - 1.0
Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 (polik.) **Pəlikəş KSX**
Tibb bacısı (qardaşı)-2.0 (qəbul ş.) Laborant - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 **Pensər KSX**
(fiziot.ş.) Mama - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 **Hamoşam KHM**
(hemod.ş.) Laborant - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 **Şiyəkəran KHM**
(cər.ş.) Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Laborant - 1.0 **Artupa KHM**
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Laborant - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 **Burzubənd TM**
(anest. və rean.ş.) Məntəqə müdiri - 1.0
Laborant - 2.0 (klin.diaq.lab.ş.) **Ünvan: M.Cavadzadə, 1.**
Asxanakəran KXSX **Telefon: (02522) 5 - 42 - 24**

Tərtər Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

RMX Mama - 1.0
Baş tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 5.0 **Borsunlu HM**
Feldşer - 1.0 Mama - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı)-2.0 (polik.) **Qəzvan HM**
Mama - 1.0 (polik.) Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Bəyimşarov KXSX **Hacıqərvənd HM**
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 Feldşer - 1.0
Feldşer - 1.0 **Yuxarı Qaradağlı HM**
Azadqaraqoyunlu KXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 **Yuxarı Sarıcalı TM**
Evoğlu HM Mama - 1.0
Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0
Feldşer - 1.0
Seydimli HM **Ünvan: R.Mürşəlov, 18.**
Telefon: (02223) 6 - 12 - 43

Biləsuvar Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

Uşaq Xəstəxanası Laborant - 1.0
Ovçubərah HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Mama - 1.0
Səmədabad HM Tibb bacısı (qardaşı) - 3.0
Mama - 2.0
Təzəkənd HM Feldşer - 1.0
Ağəyri HM Mama - 1.0
Ünvan: H.Əliyev, 84.
Telefon: (02529) 5 - 24 - 75

Mingəçevir Şəhər Dezinfeksiya Stansiyası

Çağırış üzrə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (kamer.dez.ş.)
Ünvan: Hacı Zeynalabdin Tağıyev, 46.
Telefon: (02427) 5 - 91 - 42

Ağdaş Rayon GEM

Sanitar-feldşer - 1.0
Ünvan: H.Əliyev pr., 68.
Telefon: (02023) 5 - 27 - 52

Baş redaktor: N.MƏCİDOVA

Baş redaktorun müavini: S.NƏBİYEVA

Yayım direktoru: Ş.MURADOV

Qəzet 1991-ci il yanvarın 5-dən nəşr olunur.

Təsisçi:

Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi

Müəlliflərin fikirləri qəzetin mövqeyi ilə üst-üstə düşməyə bilər. Redaksiyaya gölən yazılar geri qaytarılmır, onlara rəy verilmir.

Beyləqan Rayon Mərkəzi Xəstəxanası

RMX Tibb bacısı (qardaşı)-1.0 (ter.ş.)
Laborant - 1.0
Birinci Şahsevən KXSX Tibb bacısı (qardaşı) - 15.0
Kəbirli HM Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0
Bünyadlı HM Mama - 1.0
Eyvazallar HM Feldşer - 1.0
Sarı-su Tibb Məntəqəsi Feldşer - 1.0
Ünvan: S.Qaziyev, 51.
Telefon: (02122) 5 - 14 - 62

19 nömrəli Birləşmiş Şəhər Xəstəxanası

Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 (kabinet)
Sahə tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 (polik.)
Ünvan: Nizami, 9.
Telefon: 445 - 23 - 25

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatda alınmışdır. Qeydiyyat nömrəsi: B92

Ünvan: Cəfər Cabbarlı, 34. 1-ci mərtəbə

E-mail: tibbqazeti@mail.ru

Tel./fax: 596-06-61

Redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş və «CBS polygraphic production» mətbəəsində çap olunmuşdur. İndeks: 1065 Tiraj: 21900

Qeyd: Müsabiqədə iştirak etmək istəyən namizədlər elan dərc olunduğu gündən etibarən 30 gün ərzində aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- o müəssisə rəhbərinin adına yazılmış ərizə;
- o şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;
- o təhsil və ixtisas haqqında sənədlərin surəti;
- o əmək kitabçasının surəti (mövcud olduğu halda);
- o sağlamlıq haqqında arayış;
- o nikah haqqında şəhadətnamənin surəti (mövcud olduğu halda).

DESLORADIN

Desloratadine

ANTIHIŞTAMİN ANTIALLERGIK İLTİHABÖLEYHİNƏ

- Səbəbindən asılı olmayaraq bütün allergiyalarda effektivlik
- Allergiyanın bütün mərhələlərinə təsir etməsi
- Rahat qəbul qaydası-gündə 1 dəfə
- Təsirin tez başlanması (30 dəq.)

İstifadə qaydası və dozası:

1-5 yaşlı uşaqlar: 2,5 ml gündə 1 dəfə

6-11 yaşlı uşaqlar: 5 ml gündə 1 dəfə

12 yaşdan böyük yeniyetmələr və

böyüklər: 10 ml gündə 1 dəfə

Allergiyaya yeni cavab!

Mufleksin®

Thiocolchicoside 4 mg

- Dorsalgiya
- Onurğa sütununun degenerativ xəstəlikləri, lüмбаqo
- Travmatik və nevroloji mənşəli əzələ spazmları

Çətin məsələnin asan həlli

bilim
PHARMACEUTICALS

A Vita
Bağlam həyat naminə

Proketan D

Dexketoprofen

- Sümük-əzələ ağrıları
- Bel ağrıları
- Cərrahi əməliyyatdan sonrakı ağrılar

$$v = \frac{s}{t}$$

Sürət zamanla
tərs mütənasibdir

bilim
PHARMACEUTICALS

A Vita
Bağlam həyat naminə